Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України № 93 (843) ♦ П'ятниця, 20 травня 1994 року ♦ Ціна договірна

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про Голову Верховної Ради України

Верховна Рада України постановляє:

Обрати народного депутата України МОРОЗА Олександра Олександровича Головою Верховної Ради України.

Президія першої сесії Верховної Ради України

м. Київ
18 травня 1994 року

Виступ Голови Верховної Ради України О. О. МОРОЗА на першій сесії Верховної Ради 18 травня 1994 року

Шановні народні депутати, дорогі співвітчизники, гості цього залу!

Відверто кажучи, я не готував на сьогоднішній день якоїсь «тронної» промови. Хочу тільки поділитися своїми думками, міркуваннями після того, що сталося, після того, як ви довірили мені керівництво найвищим органом влади в Україні, вищим законодавчим органом.

Якби сформулювати одним словом почуття, які переповнюють мене тепер, то це почуття можна виразити словом «відповідальність». Тягар, колосальна відповідальність за те, що я маю зробити, аби Верховна Рада працювала продуктивно і на користь трудовому народу, на користь переважній більшості населення України.

Одночасно я розумію, що це і ваша відповідальність, оскільки, віддавши за мене голоси, ви не тільки мені довірили. Ви повірили в те, що збуватимуться ваші надії на відстоювання засад, які дозволили вам одержати мандати народних депутатів.

Я сподіваюсь, що нам вдасться в стінах Верховної Ради продемонструвати можливість консолідації суспільства і злагоди, задля подолання того надзвичайно складного стану, в якому опинилася сьогодні наша держава.

Я хочу, щоб ми переступили через все те, що нас може роз'єднувати, бо ми справді різні. Ми різні люди, маємо різні переконання. Одне, що нас об'єднує, — Україна. До мене перед голосуванням і раніше, і після нього підходили люди і говорили: «Якою ж буде наша держава? Що ми будемо будувати?» Я відсилав тих, хто її не читав, до програми партії, яка підтримувала мене під час виборів. Там першою принциповою тезою записано: незалежність України і побудова Української держави.

Я розумію, що завдання побудови Української держави не повинні перетворюватися в утиски щодо окремої людини або трудового колективу. Люди повинні почувати себе у вільній державі вільно. Для цього треба підвести юридичну, правову основу, збудувати економічний базис, вирішити безліч питань з соціальної чи духовної сфери. І все це можна зробити тільки тоді, якщо ми справді продемонструємо, що можемо разом працювати, що буде така злагода в нашому поважному колективі. Сподіваюсь, що ми будемо вище тих протиріч, які є. А вони є, бо таке суспільство.

Я думаю, що ми повинні, не витрачаючи багато часу на створення структур Верховної Ради, терміново зайнятися формуванням Уряду. І хотів би поділитися з вами з цього приводу таким міркуванням. Нам не потрібно орієнтуватися на вибори Президента. Люди чекають сьогодні конкретних дій. Переконаний: якщо ми знайдемо кандидатуру Прем'єра, якого підтримає сьогодні Верховна Рада, то певен, що Верховна Рада підтримає його і через кілька місяців, коли вибори відбудуться. Тому що справді треба сьогодні формувати структуру, яка б замикала на себе всю виконавчу гілку влади. Інакше не можна.

(Закінчення на 2-й стор.).

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ МОРОЗ

Олександр Олександрович МОРОЗ народився 29 лютого 1944 року в селі Буда Таращанського району Київської області в багатодітній селянській сім'ї.

Інженер-механік, має 12 років стажу за фахом. Працював у радгоспі-технікумі, районному та обласному об'єднаннях «Сільгосптехніки». Служив солдатом.

У 1983—1989 роках обирався секретарем облпрофради, першим секретарем райкому партії, потім завідував аграрним відділом обкому.

Народний депутат України минулого та нинішнього скликань. Автор і співавтор ряду законів, Земельного кодексу, інших законодавчих і нормативних актів.

Один із засновників Соціалістичної партії України, голова її Політради.

Одружений. Дружина — пенсіонер по інвалідності. Має двох дочок і чотирьох онуків.

Продиктовано в номер

«Батьківщино, ми живі, діти твої»

З раннього ранку 18 травня на Привокзальній площі Сімферополя почали збиратися кримські татари. Потім колона, яка налічувала понад 30 тисяч осіб, попрямувала на площу Леніна. Розпочався Всекримський траурний мітинг. У руках його учасників — Державні прапори України і національні прапори кримськотатарського народу. Великими літерами на плакатах накреслено: «Восстановить государственность крымскотатарского народа!», «Крым — наш родной очаг», «Требуем от нового парламента остановить сползание к конфликту».

Перший виступав голова Меджлісу кримськотатарського народу Мустафа Джемілєв. З особливим задоволенням він вітає прибулих на траурні захсди «наших братів — представників народів Північного Кавказу і Калмикії, представників легендарного дисидентського правозахисного руху, які боролися разом з нами проти тоталітарного режиму, представницьку делегацію України».

Після мітингу відбулося спільне траурне засідання Верховної Ради, уряду Республіки Крим і громадських організацій. А ввечері було влаштовано прийом делегацій у президента Республіки Крим.

Загинув український миротворець

Убито Андрія Бікалова, молодшого сержанта 60-го окремого спеціального батальйону Збройних Сил України, який у складі миротворців ООН перебуває у Боснії. Трагічний інцидент стався поблизу міста Горажде. Подробиці його поки що невідомі. Як повідомили у прес-службі Міністерства оборони України — це вже сьомий український вояк, котрий загинув у колишній Югославії. Крім того, протягом усього часу перебування українських підрозділів у цій балканській країні поранено 27 військовослужбовців нашої держави.

У гості — з ідеями

З чотириденним робочим візитом учора до Києва прибув відомий меценат та громадський діяч Джордж Сорос. Він візьме участь у міжнародній конференції «Суспільства у перехідному періоді: досвід ринкового реформування для України», а також у презентації нової міжнародної благодійної програми підтримки освіти в галузі точних наук. Дж. Сорос відвідає центр перенавчання військових. Плановано його зустрічі з Президентом України Леонідом Кравчуком, парламентаріями та лідерами провідних політичних організацій нашої країни.

Землекористування по-американськи

Нещодавно, як повідомило посольство США в Україні, мер Чернігова Віталій Козик і посол США в Україні Уїльям Міллер та директор Агентства з міжнародного розвитку (АМР) Терренс Макмагон підписали меморандум про співробітництво уряду Сполучених Штатів і Чернігова. Метою цього співробітництва, фінансованого АМР, є демонстрація того, як планування і контроль над встановленням зонального землекористування дають не лише можливість краще функціонувати приватному ринку землі, а й водночас захищають інтереси суспільства.

Даний демонстраційний проект зонування випробує, втілить і продемонструє на місцевому рівні у Чернігові проекти законів, систем і порядку приватизації землі. Його розроблятимуть місцеві фахівці у співробітництві із іноземними, котрі прибудуть на короткий термін.

31 травня — останній день передплати на «ГУ» на II півріччя! Передплатна ціна на 6 місяців — 108 тисяч крб. Індекс українського видання — 60955, російського — 60997.

Виступ Голови Верховної Ради України О.О.МОРОЗА на першій сесії Верховної Ради 18 травня 1994 року

(Початок на 1-й стор.).

Крім того, нам потрібно узгодити деякі норми вже діючого законодавства і розробити нові закони для того, щоб ми могли з'єднати всю владу у державі. Щоб відчували і в сільській Раді, і у Верховній, що працює один механізм і він працює на високу мету — побудову сильної держави, яка може постояти за себе, за свої інтереси в світовому співтоваристві, постояти за людину.

Коли я кажу про консолідацію нашого складу, то розумію, що повинна бути консолідація і вищих владних структур у державі. Можуть бути різні підходи, але різні підходи мають вартість тоді, якщо вони справді розумні і ведуть до згуртування суспільства, до досягнення тих інтересів, які сьогодні справді будуть задовольняти потреби конкретної людини — громадянина України. Мені здається, є можливість сьогодні звести людей у владних структурах — і в Президентській команді, і в Уряді, який сформуємо, і у Верховній Раді, звести так, щоб працювати в одному напрямку, щоб не було протиріч, котрі не дають ніякої користі для суспільства і держави.

Виступи претендентів на посаду Голови Верховної Ради, сьогоднішнє обговорення свідчить про те, що Верховна Рада має достатній потенціал. Ми його збагатимо, дообравши ще тих депутатів, яких сьогодні не вистачає. Нам потрібна стійка Верховна Рада, яка б вела свій курс незалежно від різних обставин. Гадаю, що ми можемо розробити чи розглянути такі програми, які б забезпечували прорив України до кращого життя, особливо в пріоритетних напрямках: розвитку агропромислового комплексу, вирішенні проблем енергетики...

Однак сенс роботи Голови Верховної Ради я бачу в тому, щоб понад усім були злагода, консолідація, терпіння, терпимість і віра в те, що ми доб'ємося кращої долі. Але буде це тоді, якщо всі будемо разом, — чи робітник, працівник сільського господарства, фермер, чи — депутат Верховної Ради. Щоб всі ми працювали на одну мету. Тоді все те, про що мріялося нам і під час передвиборчої кампанії, і в останні дні, збуватиметься. Я хочу цього.

Повірте, що кожна конструктивна, розумна думка, яка звучатиме в цьому залі, буде пропускатися через мою совість, через моє серце. Переконаний, що це сприятиме згуртованості і конструктивності в роботі.

Я дуже вдячний всім вам. І як би не розгорталися події далі, буду завжди пам'ятати, що люди в цьому залі мені довірили колосальну відповідальність, поклали на мене свої надії, надії українського народу.

Дякую вам.

Парламентська хроніка

Новий диригент складного оркестру

А за плечима Україна...

Денне і вечірнє засідання 18 травня

Годинник показував 18 годину 43 хвилини, коли на трибуну вийшов новообраний Голова Верховної Ради України Олександр Мороз і виступив з короткою промовою. Так завершився дводенний парламентський марафон, переможцем якого став лідер українських соціалістів.

Апогею таємного голосування передували бурхливі дебати щодо того, хто нині мав би очолювати вищий законодавчий орган нашої держави. На підтримку Олександра Мороза передовсім виступили представники лівих сил. Зокрема, один з них сказав, що треба обрати диригента складного оркестру, а на цю роль підходить саме голова Політради Соцпартії. На думку депутата В. Яблонського, в державі нині треба берегти стабільність, і тому варто віддати голоси за центриста — В. Дурдинця. Ми обираємо не Голову Верховної Ради, а долю України, наголосив у своїй промові В. Лановий. Він також заявив, що нині вирішується, як довго працюватиме парламент у цьому складі.

Загалом у обговоренні взяло участь 35 депутатів. На денному засіданні депутати вшанували хвилиною мовчання пам'ять жертв депортації народів Криму.

На вечірньому засіданні після нетривалого розгляду процедури таємного голосування парламентарії обирали нового Голову Верховної Ради. Зокрема тоді, коли йшов підрахунок голосів, Олександр Мороз в інтерв'ю кореспондентові «Голосу України» сказав: якщо його оберуть, він докладе усіх зусиль, щоб парламент працював конструктивно, а для цього він намагатиметься консолідувати політичні сили. Окрім того, він зможе з багатьох складних питань домовитися з Президентом України Л. Кравчуком. У підсумковій промові новообраний глава українського парламенту заявив, що терміново треба формувати Кабінет міністрів. А щоб добре працювати, треба перестати через те, що роз'єднує, і працювати на одну мету: незалежність України і побудову Української держави.

На запитання, яке головне завдання новообраної Верховної Ради, відповідає народний депутат Валерій Коломойцев:

— Економіка. Нині я координатор з фінансових питань групи «Центр». Вважаю, здатні будемо займатися економікою у Верховній Раді, лише коли об'єднаємо представників усіх політичних сил. Політично ми — незалежна держава. Економічно — маємо розвивати тісні зв'язки з тими країнами, де наш ринок. На цьому можуть об'єднатися і ліві, і праві, і центристи.

Тарас **ПЕТРІВ**,
Костянтин **ПАРИШКУРА**.

Ранкове засідання 19 травня

розпочалося з того, що Голова Верховної Ради України Олександр Мороз запропонував депутатам розійтися по фракціях і визначитися щодо делегування членів фракцій до робочих органів з тим, щоб робочі органи відтворювали структуру Верховної Ради та враховували підготовку і бажання народних депутатів. Крім того, Олександр Мороз повідомив про реєстрацію ще однієї депутатської фракції — «Реформи». До її складу входять 26 чоловік, і очолює її Володимир Лановий.

Засідання Ради національної безпеки

Як повідомила Прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України, 18 травня під головуванням Президента Леоніда Кравчука відбулося засідання Ради національної безпеки України. Розглядалися актуальні питання регіональної політики, зокрема становище в Криму.

Учасники засідання визначили конкретні заходи щодо стабілізації соціально-політичної ситуації і відвернення загрози територіальної цілісності та єдності нашої держави.

ВЕРХОВНІЙ РАДІ РЕСПУБЛІКИ КРИМ

Шановні народні депутати!

Мені стало відомо, що на пленарному засіданні Верховної Ради Республіки Крим передбачається розгляд питання про відновлення ряду положень Конституції Республіки Крим в редакції від 6 травня 1992 року. Зокрема, це стосується входження Республіки Крим до складу України на основі договорів і угод, права громадян Республіки Крим на подвійне громадянство, створення власних військових формувань тощо. Вирішення цих питань, відповідно до Конституції України і Закону України «Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим», схвалених Верховною Радою Республіки Крим, віднесене до виняткового відання Верховної Ради України.

Як ви самі розумієте, мова йде про перегляд ряду принципових положень взаємовідносин між Україною і її складовою частиною — Республікою Крим.

Порушення цих принципів може призвести до конфліктних ситуацій та інших непередбачуваних наслідків. Прийнявши такі рішення, ви практично зробите кроки, спрямовані на порушення територіальної цілісності України, що суперечить загальноприйнятим міжнародним нормам.

Світове співтовариство пильно стежить за подіями в Криму і висловлює сподівання, що нам вистачить мудрості не допустити виходу ситуації за рамки діючих нині Конституцій України і Республіки Крим.

Сподіваюсь, що при виконанні важливої державної роботи ви виявите високу політичну зрілість, зважені підходи, розсудливість, мудрість і розуміння тієї величезної відповідальності, яка на вас покладається.

Пропоную вам, перш ніж розглядати на сесії ці питання, направити повноважну делегацію народних депутатів Криму до Києва для опрацювання питань, які розглядатимуться, з Верховною Радою України, Адміністрацією Президента України і Кабінетом Міністрів України.

З повагою Президент України
Л. КРАВЧУК.

Організаторам та учасникам міжнародної конференції «Суспільства у перехідному періоді: досвід ринкового реформування для України»

Щиро вітаю організаторів та учасників міжнародної конференції «Суспільства у перехідному періоді: досвід ринкового реформування для України» в столиці України — місті Києві.

Суверенна Україна увійшла в міжнародне співтовариство як передбачуваний надійний партнер із стабільною миролюбною політикою, країна, яка послідовно додержується свого наміру позбутися ядерної зброї, де відсутні етнічні конфлікти, а є значні соціально-політичні перетворення.

Сьогодні переважна більшість населення розуміє, що без кардинального реформування економіки неможливо створити заможну, цивілізовану державу, якою Україна має стати. Проте економічні реформи в Україні через дію різних чинників розпочалися пізніше і пішли повільніше, ніж в деяких інших країнах перехідного періоду.

Усвідомлюючи це, ми маємо тверді наміри прискорити і поглибити економічні перетворення на ринкових засадах.

Сподіваюсь, що авторитетна міжнародна конференція, в роботі якої беруть участь відомі політичні діячі та економісти з багатьох країн світу, на базі узагальнення світового досвіду допоможе нам розширити уявлення про найефективніші шляхи економічного реформування в суспільствах перехідного типу. Бажаю вам успіху в роботі, міцного здоров'я та щастя.

Президент України
Л.КРАВЧУК.

У Центральній виборчій комісії по виборах Президента України

На засіданні Центральної виборчої комісії по виборах Президента України, яке вів її голова І.Г.Ємець, 18 травня цього року було розглянуто документи, необхідні для здійснення реєстрації кандидатами в Президенти України В.Г.Бабича, Л.Д.Кучми, В.Т.Ланового, О.О.Мороза, П.М.Таланчука.

Вивчивши матеріали, які одержано Центрвиборчкомом, члени комісії дійшли висновку, що висунення цих претендентів на кандидата в Президенти України, а також збирання підписів на їх підтримку здійснено у відповідності з вимогами виборчого закону.

Керуючись статтею 28 Закону про вибори, Центральна виборча комісія прийняла відповідні рішення і зареєструвала кандидатами в Президенти України:

Бабича Валерія Георгійовича, 1953 року народження, президента акціонерного товариства «Українська фінансова група», проживає у місті Києві, позапартійного. Його кандидатуру було висунуто 2 зборами виборців, проведеними на підприємствах, і підтримано підписами більше 121 тисячі громадян України, в тому числі не менш як 1500 підписами у 20 виборчих округах;

Кучму Леоніда Даниловича, 1938 року народження, президента Українського союзу промисловців і підприємців, проживає в місті Києві, позапартійного. Його кандидатуру було висунуто 4 зборами виборців, проведеними в населених пунктах, і підтримано підписами більше 201 тисячі громадян України, в тому числі не менш як 1500 підписами у 24 виборчих округах;

Ланового Володимира Тимофійовича, 1952 року народження, президента Центру ринкових реформ, проживає в місті Києві, позапартійного. Його кандидатуру було висунуто зборами виборців, проведеними на 1 підприємстві, і підтримано підписами більше 108 тисяч громадян України, у тому числі не менш як 1500 підписами у 22 виборчих округах;

Мороза Олександра Олександровича, 1944 року народження, народного депутата України, проживає у місті Києві, члена Соціалістичної партії України. Його кандидатуру було висунуто з'їздом Соціалістичної партії України і підтримано підписами близько 139 тисяч громадян України, в тому числі не менш як 1500 підписами у 25 виборчих округах;

Таланчука Петра Михайловича, 1938 року народження, міністра освіти України, проживає у місті Києві, позапартійного. Його кандидатуру було висунуто 4 зборами виборців, проведеними в установах, і підтримано підписами більше 126 тисяч громадян України, в тому числі не менш як 1500 підписами у 23 виборчих округах.

На засіданні Центральної виборчої комісії було відзначено, що кандидати в Президенти України протягом двох днів отримують у Центрвиборчкомі посвідчення про реєстрацію їх як кандидатів у Президенти України і мають право розгортати передвиборну агітацію, утворювати особистий виборчий фонд, визначати довірених осіб та здійснювати інші передвиборні дії відповідно до повноважень, передбачених Законом про вибори Президента України.

Члени комісії звернули також увагу на те, що необхідно максимально прискорити фінансування президентських виборів. Надходить чимало звернень від окружних комісій, місцевих органів з приводу браку коштів на всі передбачені заходи. З цього приводу Центральна виборча комісія надіслала до Кабінету Міністрів відповідного листа, в якому наголошує, що зволікання з перерахуванням коштів на необхідні витрати є порушенням Закону про вибори.

На засіданні Центрвиборчкому були присутні окремі уповноважені особи ініціативних груп виборців, представники преси, телебачення і радіо.

НА ПЕРШІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ 17 ТРАВНЯ 1994 РОКУ

Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради України О.О.МОРОЗА

Шановні депутати!

Мені вдруге доводиться підніматися на найвищу у державі трибуну з приводу обрання на посаду Голови. Вперше це було в грудні 1991 року, в минулому складі Верховної Ради. Відмова тоді від боротьби за керівництво Верховною Радою викликана була бажанням зробити крок до консолідації суспільства. Така консолідація потрібна і тепер. Більше того, її потреба незрівнянно зросла. Ідея суспільної злагоди, пошук порозуміння з усіма депутатами рухає мною і тепер. (З тією, хіба що, різницею, що тепер знімати кандидатуру я не буду).

Кожному претенденту, що піднімається на цю трибуну, перш ніж говорити про аналіз ситуації і механізми перемін, хотілося б сказати про його бачення перспектив України як суб'єкта світового процесу розвитку і залежно від того про внутрішній зміст цього суб'єкта.

Говорити — і намагатися втілити в життя намічене. Бо звичайне балансування між угрупованнями парламенту, майстрування компромісів заради компромісів — це лише стагнація того стану невизначеності, в якому перебуває держава і влада тривалий час, який врешті завершиться крахом. Бути організатором такого краху я б не хотів, а тому був би вдячним, щоб депутати свідомо визначилися під час голосування. Щоб незалежно від результатів голосування і тепер, і надалі стосунки були у нас відвертими.

Україна, як частина (і як інші частини великої держави — Союзу РСР), потерпіла важку поразку в третій світовій (т.зв. «холодній») війні. В результаті цієї поразки (головним чином) утворилася група самостійних держав. Факт незалежності України незаперечний, волею народу підтриманий, світом визнаний, відображає ту об'єктивність, з якої повинні виходити і яку повинні зміцнювати політики, що бажають добра народу і державі.

Проте сильна Україна як конкурент світу не потрібна. Сподіватися на те, що нам буде надаватися допомога від інших країн, не доводиться. Долати труднощі, викликані багатьма причинами, зокрема прорахунками в попередній економічній стратегії, в організації виробництва, наслідками руйнування Союзу та ін., нам доведеться самим, розраховуючи в основному на реальні можливості, а не на примарну допомогу.

Вибраний останніми роками ізоляціоністський щодо СНД курс України, як і очікувалося, виявився помилковим. Це визнав і Президент. Нам доведеться в цьому відношенні робити серйозні корективи, які, проте, не означають послаблення жодної з сторін суверенності. В усякому разі, в стосунках з Росією нам постійно треба перебувати в стадії перманентних переговорів, котрі б безперервно видавали продукцію — взаємовигідні рішення в економічній, політичній, духовній та інших сферах.

Ми повинні збудувати Україну сильною, процвітаючою державою, з багатоукладною соціально зорієнтованою економікою, де мірилом честі і пошани людини була б її праця.

Настав час, коли про розумні рішення, урядові та інші програми говорити пізно. Нас може порятувати лише якщо не злагода в суспільстві, то бодай порозуміння, тобто спільне відчуття біди, поєднання зусиль для подолання небезпеки, незалежно від обставин, що відрізняють між собою людей, їх групи, землящтва, покоління, конфесії, партії тощо. І тому я не буду торкатись безперечно важливих проблем економіки, культури, освіти, медицини тощо. Важливе не стільки їх розуміння, скільки здатність згуртуватися для їх подолання.

Прикладом такого згуртування мусить стати Верховна Рада, котра і сама є відбитком нашого суспільства. Вона повинна показати, як робити і що робити:

— для зміцнення держави і влади на демократичній основі;

— для відновлення зацікавленості у виробництві і продуктивній праці;

— для забезпечення конституційних гарантій соціальних прав;

— для захисту духовності і національної культури.

Отже, всі, хто не на словах, а насправді турбується про Україну, про її гідне місце в світовому співтоваристві, про добробут її народу, повинен зважити: чим поступитися, а що зі свого досвіду, розуму чи таланту принести до джерела громадської волі — у цей зал, в ті документи, які ми будемо приймати.

Ми приступаємо до роботи не на порожньому місці. Хоч відомо, в суспільстві тривалий час через засоби масової інформації продумано створювався, і не без підстав, образ Верховної Ради як одного з основних винуватців всіх нещасть, як органу, без якого можна було б обійтись. Каміння в її бік летить дружно. Хотів би просити «метальників» і в цьому залі припинити такі змагання. Власними руками ми вбиваємо своє політичне майбутнє.

А минулий склад Верховної Ради зробив свій внесок в історію нашої держави. І тим визначив своє історичне місце.

При тому йому не вдалося сформувати таку систему державної влади, яка б забезпечила ефективне функціонування всього державного механізму на користь переважної більшості народу. Послідовно і до кінця не реалізований принцип розподілу функцій влади (законодавчої, виконавчої, судової).

Не вдалося створити цілісну правову систему, несуперечливе правове поле. Ліквідувавши систему народного контролю (якою б недосконалою вона не була), Верховна Рада натомість не створила ніяких контрольних механізмів, їх відсутність відчувається сьогодні болісно. Про це всім нам відомо з передвиборчої кампанії.

Ці та інші недоліки в роботі попередньої Верховної Ради стали однією з причин поглиблення соціально-економічної та політичної кризи в Україні.

Суть кризи насамперед полягає в руйнуванні економічної системи, що в кінцевому підсумку зумовлює кризу соціально-політичну, духовну, культурну, національну, спричиняє ускладнення міжнародних відносин, загрожує самому існуванню держави. Кризовий стан помітно відбивається на житті людей, скрізь на них впливає деградація, незахищеність, дике матеріальне розшарування населення, злочинність, невпевненість у завтрашньому дні.

Руйнування економічної системи (якщо не брати до уваги зовнішніх факторів) викликане:

— насамперед недалекоглядною політикою усунення держави від управління економікою (цінова, кредитно-банківська, зовнішньоекономічна, фінансово-бюджетна, інвестиційна політика). Звернемо увагу, що некерованою залишилась економіка, унікальна за рівнем концентрації і монополізму, специфічністю структури та інтегрованості в сусідні держави;

— підступним руйнуванням державного сектору під виглядом так званого «поглиблення (чи прискорення) економічної реформи», — як в промисловості, сільському господарстві, так і в галузях інфраструктури;

— непродуманою зовнішньою політикою (насамперед щодо стосунків з Росією), яка привела до обвального руйнування сталих господарських зв'язків (привела до втрати нами надійного ринку. Досить сказати, що в Росії тепер діє власна програма «Цукор», а ми думаємо, де буде реалізовуватись наш товар, ціна на який вище світової);

— поспішним, невиваженим, малограмотним впровадженням ринкових структур, що відразу опинилися в руках мафіозно-корумпованих ділків, призвело до жахливого викривлення ринкових відносин в бік криміналізації економіки і дискредитувало саму ідею впровадження ринкових механізмів.

Виявилося, що чесній підприємливій людині місця в нашому «ринку» немає, її задушить злочинний або державний рекет. Суспільство тримається не тому, що ринок впроваджений, а тому, що не розвалилися ще до кінця залишки попередньої економічної системи.

Руйнування економічного базису, що супроводжується немислимим спадом виробництва, розпорошенням і деградацією продуктивних сил, наростанням безробіття, зубожінням переважної більшості населення на фоні шаленого збагачення купки ділків неминуче веде до зростання соціальної напруги, до залежності і непослідовності в формуванні внутрішньої і зовнішньої політики України.

Закономірно, що втрачається система цінностей нашого суспільства. Все це веде до фізичного і духовного виродження, до тяжких демографічних наслідків, кінець-кінцем — до втрати Україною перспективи прогресивного, цивілізованого розвитку.

Тому, на мій погляд, головним завданням нинішнього складу Верховної Ради є формування ефективної державної влади, яка була б здатна зупинити розвиток кризи і запобігти національній катастрофі. Зупинити тими засобами, які притаманні саме законодавчій владі в системі розподілу владних функцій.

Мова йде, по-перше, про рішуче впровадження системи законотворчості, яка б забезпечила юридичною базою політику, спрямовану спочатку на зупинення кризи, а потім на побудову справді демократичної, справді правової, соціально зорієнтованої держави.

2. Формування чітких напрямків економічної політики і створення дієздатного уряду, спроможного здійснювати таку політику.

Не можна обстановку у Верховній Раді розглядати у відриві від інших ланок найвищої влади, — в уряді і президентському оточенні. Треба, щоб ці ланки діяли узгоджено, «тягли» в один бік. Проте ведуча ланка, від якої найбільше це залежить, знаходиться в цьому залі. Так повинно бути!

3. Впорядкування механізму державної влади в центрі і на місцях, чітке конституційне визначення взаємовідносин різних владних структур, їх повноважень і компетенції.

4. Організація ефективної бюджетної політики, яка б забезпечувала соціальну орієнтацію держави, поєднання інтересів центру і регіонів. Нам потрібен закон про порядок складання бюджету, зрозумілий у всіх його вимогах людям, зайнятим формуванням і витратами бюджету. Закон, який би і в центрі, а особливо в регіонах, розкривав перспективність ефективного самостійного господарювання.

5. Формування ефективної системи парламентського контролю за здійсненням законів виконавчою владою і представницькими органами на місцях; значне посилення ролі правоохоронних органів, особливо судової влади, негайне створення Конституційного суду.

6. Забезпечення правової основи діяльності всіх органів державної влади, суб'єктів господарювання і громадян, невідкладне прийняття конституційного закону, інших основоположних законів, що регулюють основні інститути державної влади.

Для забезпечення такої перебудови Верховної Ради треба вирішити ряд суто внутрішніх питань організації діяльності Верховної Ради.

Йдеться про:

— визначення статусу народних депутатів, поглиблення і уточнення відповідного закону, їх матеріальне і побутове забезпечення, зростання їх професійного рівня. (Треба покінчити з практикою недобросовісних спекуляцій на привілеях депутатів, зрозуміти, що дешевий для суспільства депутат для нього (суспільства) невигідний. Робити все це треба чесно, гласно і, напевне, в залежності від ефективності роботи Верховної Ради і депутата). Треба створити при Верховній Раді інститут законодавства. Попередні розрахунки для цього зроблені. Є кадри;

— визначення найбільш оптимального складу постійних комітетів і комісій, організацію діяльності депутатів апаратом ВР. В зв'язку з цим передбачається перегляд складу і функцій апарату.

(Цікаві пропозиції йдуть від депутатів з промислових центрів, зокрема щодо створення робочих органів Верховної Ради для контролю над банківською діяльністю, валютним регулюванням. Напевне таку комісію створити треба, взявши під безпосередній контроль діяльність НБ, валютної біржі, Антимонопольного комітету і Фонду державного майна.

Так само слід терміново приступити до уточнення законів, що регулюють функції і взаємодію влад на місцевому рівні. Такі пропозиції були від депутатів з Дніпропетровської області, ряду інших областей);

— вирішення кадрових питань, формування складу фракцій і комісій, їх керівництва, забезпечуючи при тому стійкість і структур Верховної Ради, і її в цілому;

— місце Президії Верховної Ради як інструменту для організації законотворчої роботи, а не як органу над сесійним залом;

— роль фракцій, вироблення механізмів попереднього узгодження рішень Верховної Ради. Не допустити перетворення сесійного залу в дискусійний клуб;

— об'єктивне висвітлення роботи Верховної Ради засобами масової інформації, перетворення газети «Голос України» на справді друкований орган Верховної Ради. Ми не можемо допускати, щоб газета, а не Верховна Рада, тлумачила закони (як це сталося із Законом про приватизацію, коли документ, підписаний Президентом 22 лютого цього року, «уточнюється» з іншим змістом газетою 13 травня цього року. Щоб газета інформувала про позицію депутата, а не про думку журналіста стосовно позиції депутата).

В основі вирішення непростих проблем внутрішньої діяльності Верховної Ради, за моїм глибоким переконанням, повинно бути досягнення консолідації зусиль різних фракцій, депутатських груп, окремих депутатів для реалізації нашої історичної місії становлення і зміцнення української держави.

Треба також використати безцінний досвід депутатів попереднього скликання, таких як Печеров, Барабаш, Сальніченко, Гнаткевич, Півень, Білий, Дорогунцов, Швайка, Корнєєв, Мельник, Мельничук і багато інших.

Можливості для залучення цих людей до законотворчої роботи є. Їх треба використати.

Повторю ще раз: наша консолідація в парламенті є першим і необхідним кроком для консолідації суспільства, для досягнення в ньому злагоди і спокою. Як претендент на організацію конструктивної роботи парламенту, зобов'язуюсь зважати на кожну думку, що переносить у цей зал тривогу народу, досвід і переконання кожного з депутатів.

Ми — різні, це нормальне явище. Але ми і лише ми можемо принести людям впевненість у тому, що вони недарма покладали на нас надії, що ми виведемо наше неоднорідне суспільство, нашу прекрасну Україну на передові позиції в світовому співтоваристві.

Прагну того. Бачу в тому сенс роботи Голови Верховної Ради.

НА ПЕРШІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ 17 ТРАВНЯ 1994 РОКУ

Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради України М. А. ПАВЛОВСЬКОГО

Шановні народні депутати, шановна Президіє! Перш ніж говорити про моє бачення завдань і ролі нашої Верховної Ради, я хотів би, щоб ми згадали про те, чим жила наша країна в період виборів. А жила вона одним тільки питанням — вірою і надією в те, в чому ми її самі переконали, що наша Верховна Рада буде займатися питаннями економічного відродження України, бо всім зрозуміло, що нікого не влаштовує такий стан в державі, коли два відсотки живуть заможно, 20 ледве зводять кінці з кінцями, а 78 — за межею бідності. І це в державі з найродючішими в Європі землями. Причому всі без винятку, і ми з вами, хто зв'язаний з виробництвом, є бідні, а той невеликий прошарок, який не зв'язаний з виробництвом, живе заможно. То що ж це таке?

Я вважаю, що експерименти над народом потрібно закінчувати. Нам потрібні реформи — реформи для народу, а не за рахунок народу. Ми маємо непоганий закон сам по собі, який прийнятий ще 3 серпня 1990 року про економічну самостійність Української Радянської Соціалістичної Республіки. Закон ідеальний, але Україна сьогодні стала країною крайнощів і парадоксів. Якщо в розвинутих країнах падає виробництво — терплять збитки банки, а у нас, чим швидше падає виробництво, тим більші, навіть феноменальні, прибутки отримують банки і комерційні структури. Це ми створили таку грошово-фінансову систему, яка зразу одночасно по чотирьох напрямках зупиняє і, отже, знищує власне виробництво. Я тільки перерахую ці напрямки.

Це — відсутність власної валюти, це — тривалий режим шокової терапії, гіперінфляції, це — низький рівень зарплати у нас всіх, хто працює. Середній фонд зарплати в минулому році по Україні складав 9 з половиною відсотків, в той час як у розвинутих країнах — 50—70 відсотків від обсягу вартості робіт. І, накінець, четвертий, добре відомий напрям — це вкрай нераціональна система оподаткування. Ми хочемо створити ринкові відносини без головного об'єкту ринкових відносин — без виробництва, без ефективного власника, без зацікавленого виробника, без конкуренції. Ми сьогодні маємо такий стан, що наші малі підприємства зовсім нічого не виробляють, в той час як у Німеччині малі підприємства виробляють більше половини всієї продукції. Які головні причини цього?

Я вважаю, що одна з них — це вкрай нераціональна макроекономічна структура економіки. Україна виробляє багато, але не те, що потрібно людям, що приносить прибуток. Якщо в розвинутих країнах паливно-енергетичні і металургійні комплекси не перевищують 20—25 відсотків, то у нас вони в декілька разів більші. Де ж розвинуті країни отримують прибутки? Вони отримують прибутки в обробній промисловості і основні — в наукоємістких виробництвах. А у нас ситуація така з виробництвом, що першими ми зупиняємо якраз наукоємісткі виробництва. І тепер нам всім зрозуміло: що б не виробила Україна, їй ніколи не вистачить коштів, щоб розрахуватись за енергоносії.

Я хочу ще одну цифру навести. В цілому сьогодні відношення імпорту до нашого національного валового продукту перевищує 50 відсотків. В той час, як, скажімо, в таких розвинутих країнах, як Японія, яка сильно інтегрована в світову економіку, це відношення — 13,6 відсотка, у Сполучених Штатах Америки — 9,5. Що це означає? Що Сполучені Штати можуть одночасно порвати всі свої економічні зв'язки із усіма своїми партнерами і їх виробництво не зупиниться. А що означає наша цифра? Що, умовно кажучи, важелі керування економікою України знаходяться десь не в Україні, і це ми відчуваємо з вами кожен день.

Отже, звідси випливає головне, стратегічне завдання. Це — забезпечення економічної незалежності України. Якщо її не буде, то буде загроза втрати і політичної незалежності. І звідси головне завдання нашої Верховної Ради. Якщо Верховна Рада попереднього скликання прийняла історичне рішення про суверенітет України, оголосила політичну незалежність, то головне завдання нашої Верховної Ради — забезпечити економічну незалежність України.

Таким чином, першочерговим завданням Верховної Ради є розробка стратегії економічного розвитку України, її забезпечення відповідними законами, розробка чіткої структури виконавчої влади, розмежування повноважень і прийняття Конституції. Причому пріоритетними мають бути закони або їх пакети, які захищали б власне виробництво, свого виробника, свого споживача.

Бо сьогодні людям незрозумілі деякі дії нашого уряду, коли у нас наростає безробіття, а ми роботу на терені України віддаємо іноземним фірмам.

Тільки один приклад. Після об'єднання Німеччини нам дали гроші, щоб будувати житло для військовослужбовців. І хто у нас будує?

В Київській області — турки, в Хмельницькій — болгари і румуни. А ми в цей час зупиняємо наші житлово-будівельні комбінати.

Яким же шляхом іти Україні? А нам залишається тільки два шляхи. Або ми опускаємо руки, піддаємося зовнішньому економічному і політичному тиску і перетворимося в сировинний придаток або й сміттєзвалище розвинутих країн. Або все-таки давайте пошукаємо свій шлях до кола розвинутих країн, виходячи з того, що у нас є.

Давайте звернемося до досвіду країн, які піднялися до економічного дива.

Є три шляхи, які ми знаємо.

Перший — це шлях Японії і Німеччини, які зробили ставку на інтелект своєї нації, на наукомісткі технології, застосували жорстке державне регулювання на перехідному етапі. І результати нам відомі.

Другий шлях — це шлях Південної Кореї, Сінгапуру, Тайваню. Вони мають вигідне географічне положення, дешеву робочу силу. І я хочу наголосити — великий патріотизм! І результат теж відомий. І третій тип країн — це країни, які мають великі сировинні запаси і їм не потрібен інтелект, нічого не потрібно виробляти, вони теж живуть непогано. Україна не може повторити окремо жоден із тих шляхів. Перевага України в тому, що вона одночасно має всі три складові цих передумов, а звідси логічний висновок: ми не можемо нікого повторювати, ми повинні обрати свій шлях.

Сьогодні наша преса пише, що у нас немає високих технологій, ми відстали, і я хочу заперечити це. Тому що у нас є цілі напрями в науці, де Україна ще й сьогодні посідає чільне місце в світі. Це матеріалознавство, авіація, ракетна і космічна техніка. Це фундаментальні науки. І навіть в електроніці Україна має сьогодні деякі технології XXI віку. Україна — єдина країна в світі, яка серійно випускає п'єзотрансформатори, котрими, до речі, недавно зацікавилася Японія. Україна розробила літак АН—70, який випередив провідні фірми світу. Росія налагодила випуск одного типу ракети-носія «Протон». А Україна має дві ракети-носії «Циклон» і найкращу ракету в світі «Зеніт». У нас в науці зайнято 700 тисяч працюючих. Серед них 70 тисяч докторів і кандидатів наук. І найбільше їх, до речі, в системі освіти. Це 5,4 відсотка від всього працездатного населення, в той час, як у Сполучених Штатах Америки — 6,4. Але вся біда в тому, що ми оці наші передумови, — а це і наш науково-технічний потенціал, — не використовуємо цілеспрямовано. А що для цього потрібно? Потрібно змінити структуру виконавчої влади і розробити механізми, відповідні закони щодо того, як скористатись тим, що у нас є. І, отже, я виходжу з того, що нам потрібно опиратись на власні сили, на розум, талант і працьовитість свого народу. Ми повинні вірити в нього.

Головний напрямок відродження — це макроструктурні зміни в економіці. Головний механізм їх — розробка відповідних національних надгалузевих програм. Серед них найпріоритетніші — це програма енергопостачання, енергозбереження і пошук нових видів альтернативних джерел енергії. Це програма розвитку агропромислового комплексу: вирощування, зберігання і переробки ресурсів сільськогосподарської продукції. Це, як я вже казав, розвиток авіації і нашої космічної техніки та інші програми.

І я хочу підкреслити, що ми повинні особливе значення надати програмі конверсії, виважено до неї підійти. Бо Україна сьогодні має відповідні потужності, і може, повинна виробляти звичайні види зброї. Причому в такій кількості, щоб забезпечити своє військо, зробити галузь самоокупною і отримати прибутки хоча б у такій кількості, щоб вирішити проблеми військовослужбовців. Бо давайте подивимось, хто сьогодні продає зброю? Нідерланди продають танки. Іспанія — літаки-винищувачі. Чехія — стрілецьку зброю. Я не кажу про основних постачальників зброї на ринок у Сполучених Штатах, Франції, Росії, а Україна може виробляти і нічого не продає і не виробляє. Чи доцільно це?

Ясно, що структурна перебудова вимагає великих капіталовкладень, і тут треба досить виважено підходити, що робити і де взяти кошти. Причому, якщо ми будемо мати структуру економічного розвитку України, ми тоді зможемо раціонально використати і іноземні інвестиції. Я хотів би звернути увагу, що, якби ці наші гроші, які сьогодні знаходяться в іноземних банках, до нас повернулись як інвестиції, то ми мали б уже декілька десятків мільярдів доларів.

Нам потрібно звернути увагу на те, на які ринки працювати і що робити в цьому відношенні. Я бачу таку раціональну схему. От сьогодні наше виробництво знизилось у два рази, то хай те, що залишилося, працює на традиційних зв'язках. Ми не повинні втрачати ринки Росії, ринки СНД. Але весь новий приріст, нове виробництво ми повинні будувати на нових зв'язках, в першу чергу, на нашій внутрішній кооперації.

Реальність такої схеми продемонструю тільки одним прикладом. Два роки тому я започаткував програму «Автомобіль України». І що ж виявилося? Для Запорізького автомобільного заводу 85 відсотків комплектуючих завозили з Росії. Я провів таку нараду: з одного боку — головні конструктори і технологи ЗАЗу, з другого боку — представники науки і промисловості. Ми пройшлися по всіх позиціях без винятку. І хочу вас здивувати. Було виявлено, що жодна комплектуюча деталь не є проблемою для України.

Хотів би ще раз підкреслити, що найсприятливіші умови для ринкових відносин знову ж таки дає раціональна структура економіки.

Я вважаю, що починати треба з наведення елементарного правового порядку в державі. І приклад тут має подати Верховна Рада. Вона має взяти таке зобов'язання, щоб за будь-яких обставин бюджет починав працювати 15 січня, бо найменша затримка з ним є штучною ілюзією стабілізації. А людей не влаштовує, коли стабілізація досягається тим, що ми не виплачуємо зарплату.

Ми повинні добитися, аби закони не мали зворотної дії, не приймалися заднім числом. Ми повинні інформаційно забезпечити всю роботу в державі, в тому числі і виробництво. Бо сьогодні іноземні фірми знають більше і краще, що роблять наші підприємства, які досягнення в нашій науці.

Таким чином, найважливішим пріоритетом має стати розвиток власного виробництва. Це ключова ідея. Бо зростання власного виробництва — це потреба в кваліфікованих робочих руках, людях з вищою освітою, в науці, взагалі в творчій роботі. Це перспектива для молоді.

Хотів би звернути увагу, що зростання власного виробництва — це і кращий спосіб вирішення всіх соціальних проблем. Якщо ми приймемо ще декілька пропозицій і законів про соціальний захист, то ми тоді впадемо всі. Тому що сьогодні на 1,5 працюючого припадає один із сфери соціально уразливих верств, тобто пенсіонер чи студент. Причому досить часто зарплата виробника менша пенсії. Крім того, нарощення свого виробництва — це створення об'єктивних умов для зменшення злочинності і корупції.

Верховна Рада має відстояти справедливу приватизацію, припинити розграбування багатств, які сьогодні йде в нашій державі. Треба відстояти адекватну індексацію заощаджень населення.

Для нас є актуальною також проблема національного творення, духовного відродження. І в зв'язку з цим я пропоную замість одного комітету з питань гуманітарної політики заснувати три комітети. З питань культури та духовного відродження, комітет по пресі і інформації, а також комітет освіти і науки.

Я хотів би підкреслити, що комітет з питань науки і освіти повинен бути самостійним ще й тому, що ми ставимо завдання, щоб Україна піднялася до рівня постіндустріальних держав, а ці держави будують своє виробництво на наукомістких інтелектуальних інформаційних технологіях, і визначальним в цьому є рівень освіти і науки.

Для виходу України з кризи потрібна дисциплінована, добре організована виконавча влада. Вона має бути забезпечена відповідними законодавчими актами і пакетами законів. Біда наших законів і в тому, що вони є ніби добрі, але не працюють. Тому при розробці нових законів їх автори повинні давати відповідні обгрунтування, показувати механізм їх дії і прогнозувати соціально-економічні наслідки введення таких законів. Для того, щоб ми не проводили експерименти з непрогнозованими наслідками на народу.

В Конституції, я хотів би звернути увагу, записано, що Кабінет Міністрів працює за програмою Президента. А я думаю, ми повинні зробити доповнення: Президент працює за стратегією соціально-економічного розвитку, розробленою Верховною Радою.

І на завершення хотів би звернути увагу на те, що нам необхідно радикально змінити грошово-фінансову систему. Вона повинна працювати на наше власне виробництво і, отже, — в інтересах населення. Ми повинні негайно ввести свою валюту, заборонити обіг іноземних валют на терені України, одночасно перейти на світові ціни і відповідну зарплату.

Верховна Рада, таким чином, має бути творцем першочергових законів для забезпечення найважливіших пріоритетів у державі і повною мірою реалізувати свої контрольні функції, а нові комітети, які ми створимо, мають виробляти відповідну політику у всіх сферах життя нашого суспільства.

Головне ж завдання Голови Верховної Ради — це досягти злагоди і співпраці в парламенті, шукати і знаходити «золоту середину». І об'єднати Верховну Раду і суспільство навколо проведення реформ, мета яких — економічне відродження України, підвищення життєвого рівня людей. Нехай нам щастить! Дякую за увагу.

Я знімаю свою кандидатуру.

НА ПЕРШІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ 18 ТРАВНЯ 1994 РОКУ

Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради України В. М. ЧОРНОВОЛА

Шановний головуючий, шановні колеги-депутати, шановні наші виборці!

Я власне і хочу розпочати саме із подяки виборцям, які в дуже непростих для нас умовах минулої виборчої кампанії віддали кандидатам від Народного Руху України так багато голосів, що якби у нас була пропорційна або змішана виборча система, така, як в усіх посткомуністичних державах, крім України і Білорусі, Рух мав би найбільшу фракцію у парламенті, що потужно вплинуло б на зміну тієї кризової ситуації, в яку сьогодні потрапила наша молода держава. Отож, велике спасибі нашим виборцям за минулу і, сподіваюся, майбутню підтримку.

А тепер по суті питання, що вирішується.

Сьогодні і в найближчі дні нас чекає непроста справа — формування керівних органів Верховної Ради, від яких великою мірою залежатиме як організація нашої роботи, так і, можливо, тривалість нашого з вами перебування у цьому залі.

Зараз ми особливо відчуваємо хиби виборчого закону, прийнятого попередньою Верховною Радою. В результаті маємо парламент, в якому понад 50 відсотків депутатів на момент виборів не належали ні до якої організованої політичної сили і який зараз поспіхом структурується в досить різнорідні за своїм внутрішнім складом депутатські групи.

Маємо парламент, в якому з вини того ж таки недолугого закону недораховуємося четвертої частини депутатів, що практично не дасть можливості приймати конституційні рішення або надзвичайно утруднить їх прийняття.

Вважаю тому не дуже доречним виголошення кандидатами на Голову Верховної Ради програмних, політичних та економічних промов, краще було б говорити про принципи організації роботи парламенту.

Адже ні одна із реально існуючих політичних сил не має у Верховній Раді більшості, яка забезпечила б можливість реалізації цих програм.

В нашому парламенті тільки дві політичні організації виявилися сьогодні здатними створити фракції на партійній основі, тобто на базі єдиної виборчої платформи, — це Рух і Компартія. Але одній і другій далеко до парламентської більшості. Що змінилося б від того, що я як кандидат на Голову виголосив би зараз основні положення рухівської концепції державотворення та нашої виборчої платформи, яка опирається на триаду принципів: «державність, демократія, реформи», якщо кількість не тільки рухівських, а й усіх депутатів національно-демократичного спрямування у цьому залі вочевидь не достатня для переведення цієї платформи у струнку систему законів і організаційних заходів.

Маючи такий розмаїтий склад, наша Верховна Рада, на жаль, приречена постійно дробитися, роз'єднуватися і об'єднуватися, приймати непередбачувані рішення, вона не спроможна створити постійну, добре структуровану парламентську більшість і таку саму опозицію.

При такій ситуації основним завданням Голови Верховної Ради має бути не стільки реалізація власної чи групової програми, скільки постійні пошуки компромісів, узгоджень і примирень.

Завдання, сказати відверто, важке, невдячне і далеке від функцій спікера в багатьох демократичних парламентах світу, де йому залишається стежити за чистотою регламенту при прийнятті законів, ретельно відпрацьованих правлячою партією чи коаліцією за стінами сесійного залу.

Сказаним дотепер я не мав наміру хоч трохи скривдити когось із депутатів, зокрема безпартійних. Навпаки, мені здається, що персонально наша Верховна Рада краща за попередню. Немало перспективних політиків уже засвітилося під час праці підготовчої робочої групи і тут у залі. Та це не міняє думки і про неструктурованість, і про недообраність нашої Верховної Ради, в цьому, зрештою, новообрані депутати зовсім не винні.

Але, як любить самокритично зауважувати наш Президент: «Маємо те, що маємо». Саме цей недообраний і недоструктурований парламент мусить якнайшвидше зупинити обвальне падіння економіки і зубожіння нашого народу, для чого потрібно оперативно внести найнеобхідніші зміни в уже прийняті закони і декрети і сформувати життєздатний уряд з реформістським обличчям, не схожий на ті три уряди, які ми мали чи маємо після проголошення незалежності.

Нам потрібно рішуче, не оглядаючись на особи і минулі заслуги, зупинити зверху фантастичне за розмірами розтягування нашого спільного національного добра і зупинити вал злочинності, що на нас накочується. Нам потрібно розв'язати ряд нелегких державно-політичних проблем, загнаних у глухий кут дотеперішньою владою. Насамперед, проблему Чорноморського флоту і Криму, як невід'ємної частини України. Нам потрібно піднімати престиж нашої держави у світі, що сьогодні значно нижчий за той, який був після проголошення незалежності і тріумфального референдуму 1 грудня 1991 року.

Усе це — дуже непрості завдання. На мою думку, найбільшою небезпекою на шляху їх реалізації може стати надмірна політизація роботи нашого парламенту, спроба перетворити сесійний зал Верховної Ради в поле ідеологічних двобоїв, демонстрації взаємної нетерпимості і популістської псевдопринциповості. Вияви таких вузькопартійних підходів ми вже побачили в цьому залі: і при поділі обраних з порушенням закону депутатів на «чорних» і «білих», і при спробах скористуватися більшістю, щоб позбавити інших депутатів елементарних умов праці в парламенті.

Тому я, один із найбільших у цьому залі прихильників структурування парламенту за партійним принципом, закликаю вас однак виходити з реалій, які склалися через недосконалість виборчого законодавства, яке забезпечило нас наполовину безпартійним парламентом, в якому не доражовується більше четвертини депутатського корпусу.

Отже, наступивши на горло власної пісні, пропоную і від себе, і від нашої фракції обрати в таких умовах Головою Верховної Ради не комуніста, не соціаліста, не рухівця, не уерпіста, а представника безпартійного центру, який, можливо, зуміє врівноважити краї, зменшити протистояння і цим забезпечити нашу нормальну роботу. Більше того, якщо буде прийнята схема із одним першим і двома чи трьома просто заступниками Голови (я чув, що є такі пропозиції), я пропонував би першим заступником, який дублюватиме дію Голови і організовуватиме роботу Верховної Ради у його відсутність, обрати також ...безпартійного центриста, а заступниками Голови, за попередньою домовленістю, визначити представників основних політичних сил нашого парламенту. Можливість попередньо узгоджувати позиції і вберегти сесійний зал від кипіння дасть також включення до Президії Верховної Ради керівників депутатських фракцій і груп, яких всупереч побоюванням у нас буде всього декілька.

З причин, які, сподіваюся, я обгрунтував переконливо, за погодженням із фракцією Руху знімаю свою кандидатуру з подальшого обговорення і закликаю вчинити так само всіх партійців: члена Української республіканської партії Михайла Павловського, члена Соціалістичної партії України Олександра Мороза, члена Української національної асамблеї Юрія Тиму і члена Демократичної партії України Володимира Яворівського. Час партійного керівництва парламентом, на жаль, ще не прийшов.

Вважаю, що забезпечення нормальної роботи Верховної Ради — першого парламенту незалежної Української держави повинне бути сьогодні вищим за особисті чи партійні амбіції.

Дякую за увагу.

Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради України В. О. ЯВОРІВСЬКОГО

Шановна новообрана Верховна Рада, шановна Президія, яка, дай Боже, сьогодні останній день керує, шановна преса і шановні наші виборці!

На відміну від Олександра Олександровича Мороза, я втретє на цю трибуну піднімаюсь у такій ролі.

Я пройшов тричі виборче чистилище. Одні вибори до Союзу РСР, двоє виборів у провінційному Світловодську.

Піднявшись на цю трибуну, я думаю ось про що. Слава Богу, що ми, працюючи недовго, ще не пересварилися, не дали розігратися політичним пристрастям. Я б дуже хотів, щоб ми вхопилися за цю ниточку, поки ще не розкололися, поки наші поли не втягнули ці політичні треби, бо потім знову відходити на вихідні позиції буде дуже важко.

Через те дозвольте мені скористатися моїм конституційним правом забрати кілька хвилин, щоб викласти свої міркування з приводу того, як жити, як бути нашому парламенту, як зберегти його як колективний розум представницької влади нашого народу.

Ми з вами ще гарячі, ми з вами ще дуже романтичні, понаобіцявши виборцям, що прийдемо до парламенту і зробимо чудо. Ми ще пропахлі компроматівським передвиборчим болотом і політичним порохом від пострілів, які лунали над нашими головами.

Але тут є 56 осіб, які вдруге обрані до цієї зали, і, мабуть, дещо іронічно дивляться на романтизм прибулих новобранців. Ми повинні сьогодні зізнатися: чуда не буде.

Ми цього чуда з вами не зробимо. Ми не зможемо дати нашому народові, умовно кажучи, рибу; ми зможемо дати йому тільки вудку. І то, дай Боже, щоб нам вистачило розуму, щоб ми йому цю вудку дали.

Ми повинні зізнатися перед реальністю, яка сьогодні є, перед нашою державою і перед собою, повинні собі дуже чітко сказати, що ми будемо парламентом непопулярним, весь ліміт популістських закликів і обіцянок вичерпали наші попередники. Нам залишився лише ліміт, ще раз повторю, непопулярних рішень і розумних компромісів.

Перед вами сьогодні і вчора тут пройшов весь політичний спектр нашої Верховної Ради, весь політичний кавалерський набір, якщо хочете. І з правих крил і підкрилків, аж до лівих.

І давайте скажемо правду: в тих програмах, які були виголошені, нас ніщо не здивувало і не викликало категоричного спротиву. Мабуть, не знайдеться жодного тут депутата, який би взяв, скажімо, і одним махом перекреслив усе те, що говорили тут пошукувачі посади Голови Верховної Ради.

Можна сперечатися з Морозом, наприклад, про його бачення земельної реформи. Я думаю, що можна знайти якісь розумні аргументи для заперечення його позиції, знайти спільну мову. Можна сперечатися, скажімо, із Карповим про двомовність, запропонувавши йому п'ятимовність в Україні: англійська, німецька — прекрасно, ми блискавично проривaємося до цивілізованих народів. Усе нормально, татарську давайте вивчимо. Тобто, можна сперечатися і знаходити дуже багато спільних моментів.

Я кажу і хочу підкреслити ще раз: сьогодні вже майже зрозуміла розстановка політичних сил. Жодна з політичних сил не може сказати, що вона має в кишені істину, що вона має в кишені контрольний пакет голосів і (підкреслюю це !) може взяти на себе відповідальність за те, що відбувається з нашою державою, що відбувається з нашим законодавством, що відбувається з нашим українським суспільством. А суспільство ми маємо сьогодні унікально складне, бо воно майже у всьому розчароване. Демократи пропонують людям пройти через чистилище реформ і потім вони будуть жити, як в Європі, але в людини є одне-єдине життя і вона хоче пожити сьогодні.

Комуністи пропонують людям, що завтра повернуть все так, як і було. Але ми прекрасно розуміємо, що це нереально, і завтра так само розчаруються в комуністах, як розчарувалися в пропозиціях демократів.

Де вихід?

Я думаю, що ми повинні зупинитися, ще раз кажу, поки ми не наробили помилок, потім їх буде виправляти дуже важко. І зійтися на дуже конкретних кількох спільних позиціях.

Перша позиція, яка може нас розколоти, і ми повинні пам'ятати про те, що вже десь восени вулиці можуть заволати: давай перевибори нової Верховної Ради! І це може бути. Через те ми сьогодні повинні визначитися в кількох найважливіших позиціях. Перша: українська державність.

На жаль, тут уже прозвучало, ви чули цей голос із залу, що розпад Союзу — це найбільший злочин віку. А є люди, які прекрасно переконають, що найбільше знамення віку — розпад Радянського Союзу.

Отже, я думаю, ми повинні всю нашу логіку, енергію, хай це романтично, витратити на те, щоб домовитися. Ми всі — за українську державність. Іншого виходу немає. Хто ще вагається, його треба у цьому переконати, і розмови про те, що є можливі якісь варіанти, очевидно, треба приймати, даруйте мені, але просто як клінічний варіант, а то й відхилення від норми. Якщо ми на цьому зійдемося, — шлях до порозуміння відкритий. Я не почув у позиції навіть Мороза того, з чим можна сперечатися, що викликало, скажімо, у мене спротив.

Отже, ми повинні домовитися і сказати сьогодні, щоб народ дуже чітко знав: незалежність України у наших економічних бідах не винна. Винні погані урядовці й політики. Винен Президент. Наші дуже часто змінювані Кабінети міністрів. Ми ж не мали жодного постійного уряду. Ми весь час мали тимчасові уряди. Що ж ми від них хочемо? Отже, якщо ми визначимося в цій позиції, ми розчистимо собі шлях до розумної співпраці і до створення більшості у нашому парламенті.

І друге питання. Нам треба виробити, можливо, хартію економічних реформ. Дуже чітко для себе з'ясувати і сказати собі: ми йдемо по дуже тонкому льоду, який може проламатися. Якщо ми спробуємо повернутися назад, ми проламаємося точно. У нас є один-єдиний варіант: розумно, спокійно, обережно рухатися до наступного берега. Якщо ми це зробимо, я переконаний, зможемо навіть накласти певний мораторій на політичну тріскотняву в нашому парламенті. У нас уже не залишилося часу, і в нас уже зовсім не залишилося лімітів на те, щоби знову повторювати помилки попередників.

Це принципові питання і, я думаю, що в даному випадку у нас дуже мало розходжень; маю на увазі і націонал-комуністів, які стоять за Українську державу, ми їх також кличемо сьогодні до центру. Якщо ми утворимо сильний центр, де зможемо виробляти стратегію нашого парламенту, нашої держави, то можемо спокійно дивитися на оті підкрилки і з надто правого, і з надто лівого боків. Вони навіть стануть певним колоритом у нашому парламенті.

Я думаю, що потрібно багато новообраному Голові і новообраній Президії, нам всім разом поміркувати над дуже багатьма реформаторськими моментами в нашій Верховній Раді. Я вам повинен сказати як людина, яка тут прожила чотири роки: в українській політиці і в цьому парламенті. На превеликий жаль, сьогодні Верховною Радою в основному, ви цього не помічаєте, керують наші чиновники із апарату. Потрібно подумати, що це мають бути професіонали, а не тільки ті, що перейшли з парткабінетів. І це вони підставили попередніх депутатів і з тими благами, і з тими машинами. Не піддамося знову на цю спокусу! Це дуже важливий момент.

Сидить, може вже пішов, на другому ярусі Гаврилишин — знаменитий вчений на весь світ, він у нас очолює Дорадчу раду. Чи хоч раз ми послухали цього чоловіка, мудрого чоловіка, який знає більше, ніж, можливо, знаємо ми всі тут у світовій економіці! Все це потрібно робити.

Новообраному Голові не треба скупитися на комітети, їх потрібно, як казав колись Єльцин Павлову у тій ще Верховній Раді: «Скажите, сколько надо банков в России?» Павлов затявся, а той каже: «Банков надо столько, сколько их надо». Так-от і комітетів, і комісій потрібно стільки, скільки їх потрібно для сьогоднішньої України!

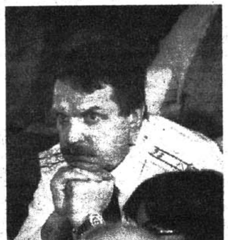
Я закінчую. Я вірю у те, що ми все-таки сформуємо сильний колективний розум нашої Верховної Ради і доведемо, що ми — перший парламент незалежної Української держави!

І на закінчення хотів би сказати, що я не новий чоловік в політиці, не маю ніяких ілюзій. Я більшість запитань, які ви могли б задати, знаю. Через те, повірте, знаю на них і відповіді. І через те я позбавляю такого задоволення і моїх опонентів, і себе самого. Я віддаю свій голос і віддаю свої симпатії, звичайно, центристові, тому що ми можемо зробити просто фатальну помилку, якщо переможе якась одна політична сила. Це буде просто трагічно. Нехай не ображаються на мене, я не шукаю ворогів собі, я шукаю собі спільників, я віддаю свій голос і прошу вас проголосувати за центриста — Василя Васильовича Дурдинця.

Я знімаю свою кандидатуру.

ДАВАЙТЕ З'ЯСУЄМО РАЗОМ, —

запрошує народний депутат України, полковник Григорій Омельченко

НАСТАВ час осмислити, за що і як ми боролися під час нинішніх виборів до Верховної Ради. 25 березня (тобто за два дні до виборів) у прямому ефірі полтавського обласного державного телебачення з неперевіреною заявою виступив заступник начальника УВС Полтавської області полковник Кузь. Він безпідставно звинуватив мене у всіх земних і неземних гріхах, дозволяв собі кидати на мою адресу образливі слова і неправдиві твердження.

Виступ Кузя не був для мене несподіванням, тому що то був один з етапів розробленої окремими керівниками МВС України кампанії з обливання мене брудом і дискредитації як кандидата в народні депутати та начальника відділу військової контррозвідки СБУ з боротьби з корупцією за мої викривальні виступи в пресі, по радіо та телебаченню щодо їх зловживання службовим становищем.

Сигнал атаки пролунав офіційно за декілька днів до заяви Кузя. 20 березня (у неділю) по УТ у програмі «Без протоколу» з огульними звинуваченнями мене та ще двох офіцерів міліції, також кандидатів у народні депутати України, виступив перший заступник міністра внутрішніх справ генерал-полковник Недригайло.

Після його виступу на моєму Кременчуцько-Крюківському виборчому округу № 322 невідомі особи за три доби до голосування організовано знищили майже всі мої агітаційні матеріали і рознесли по поштових скриньках кілька десятків тисяч анонімних наклепницьких листівок під заголовком «Кто ты, полковник Омельченко?», виготовлених друкарським способом кольоровою фарбою. Містом розпустили чутки, що окружна виборча комісія виключила мене зі списку кандидатів.

Текст цієї листівки, як і виступ Кузя, а також заява головного центру громадських зв'язків МВС України (див. газету МВС «Іменем закону» за 18.03.94 р.) дуже схожі за змістом і стилем виконання.

16 березня до друку був підписаний прес-бюлетень «Цілком відверто». Незабаром до друкарні «завітали» полтавські міліцейські чини з великими зірками на погонах і примусили розмістити в бюлетені «спецначинку» на чотирьох сторінках, де були вміщені непривабливі відомості про мене (передрук заяви головного центру громадських зв'язків МВС з газети «Іменем закону» за 18.03.94 р., інтерв'ю заступника начальника УВС Полтавської області Шияна та інші «матеріали», в яких правди годі шукати).

23—24 березня майже весь тираж (5 тис. примірників) «Цілком відверто» був безплатно розповсюджений на моєму виборчому окрузі. Цікавий момент: ще весь тираж бюлетеня не був віддрукований, а кандидат у народні депутати Педченко вже рекламував його по обласному телебаченню, підкреслюючи, що «полтавська міліція вже прозріла». Ніколи не міг подумати, що полтавське міліцейське керівництво для свого «прозріння» звернеться по допомогу до «такої особи», як Педченко.

З якою метою все це було організовано, сподіваюся, зрозуміло всім. Як, до речі, і «чиясь» жахлива видумка про мою загибель в автокатастрофі через два дні після перемоги на виборах, про що за моєї відсутності анонімні «доброзичливці» повідомили окружну виборчу комісію та моїх рідних.

Може виникнути запитання: чому проти мене була організована така кампанія? Коротко нагадаю деякі свої публічні виступи про зловживання службовим становищем багатьох керівників МВС і УВС областей, які, звичайно, не могли мені цього пробачити.

На основі опублікованих мною матеріалів про зловживання службовим становищем був знятий з посади перший заступник міністра внутрішніх справ генерал-лейтенант Корнійчук. Він видав за своїм підписом дозвіл київській комерційній фірмі на ввезення з-за кордону в Україну поліцейської спецтехніки, яку працівники СБУ насилу розшукали (у представників різних комерційних структур) і вилучили.

Навесні 1993 року мною були оприлюднені факти, що стосувалися ще одного першого заступника міністра внутрішніх справ України — генерал-полковника Недригайла. Зокрема, було встановлено, що спецгрупою ДАІ, до якої входив представник німецької поліції, у високих службових осіб та керівників комерційних структур було вилучено десятки іномарок («Вольво», «Мерседеси», «Опель-колібрі», «Форди» та інші), викрадених у Західній Європі і реалізованих в Україні за фальшивими документами. Але за вказівкою Недригайла крадені автомобілі... були повернуті тим, у кого вони вилучені. Згодом опергрупу розформували, а деяких її кращих працівників звільнили. У концерну «Ескулап», якому протегував начальник УВС Київської області генерал-майор міліції Володін, працівники СБУ вилучили 38 кілограмів виробів із золота та діамантів. Через кілька днів Володін отримав «заслужене покарання»: йому «пожалували» звання генерал-лейтенанта міліції.

Разом з колегами по Полтавській області та працівниками обласної прокуратури було викрито сумнівну структуру на Полтавщині, яку очолював начальник Чутівського РВВС полковник міліції Костенко. Як установило слідство, Костенко за попередньою змовою зі своїм підлеглим майором Почапським та службовими особами комерційних і господарських структур (Гурошев, Айдаєв, Іванець, Кашуба) викрали у держави з травня по липень 1992 року 135 тонн цукру, котрий обміняли на 14 автомобілів «Жигулі», які незаконно привласнили. Зокрема, Костенко, як довело слідство, отримав чотири автомашини. На захист Костенка стали керівники УВС Полтавської області (Міщенко, Шиян, Кузь), МВС України (Недригайло), понад сто депутатів обласної Ради, голови деяких комісій Верховної Ради (Кондратьєв, Коцюба, Гришко), котрі хотіли тихенько «поховати» кримінальну справу, відправивши її для розслідування в іншу область. Лише 19 депутатів Полтавської обласної Ради на чолі з її головою І. Гопеєм та начальник СБ по Полтавській області Б. Січиокно та обласний прокурор В. Лось виступили проти цієї армади захисників і зажадали направити цю кримінальну справу до суду, щоб він дав правову оцінку діям Костенка та інших службових осіб.

Мені вдалося добитися, щоб розслідування у справі продовжила Генеральна прокуратура, а затим з допомогою засобів масової інформації розповісти людям правду.

Слід зазначити, що весь документальний епізод «чутівської справи», показаний мною в інтерв'ю полтавському телебаченню «ЮТА-TV», за «чиєюсь» вказівкою повністю вирізали, а журналіста, який вів цю передачу, «скоротили». Як виявилось, «незалежна» телекомпанія «ЮТА» — «вотчина» місцевої влади та керівництва УВС області.

Тому поява вищезгаданих анонімних листівок, виступи по телебаченню Недригайла і Кузя, як і візити «ввічливості» начальника УВС Полтавської області Міщенка та його заступника Кузя до Кременчука в період моєї передвиборчої кампанії (звісно, з якою метою) — явище закономірне.

Здивувало інше. Чому керівництво обласного держтелебачення, надаючи прямий ефір Кузю, не виконало вимогу п.4 ст.35 Закону про вибори народних депутатів України, де сказано: «За тиждень до дня голосування (нагадаю, що Кузю надали ефір за два (!) дні до виборів. — Г.О.) засоби масової інформації зобов'язані утриматись від обнародування неперевірених матеріалів, що компрометують кандидата в депутати...» (у заяві Кузя були не тільки образливі слова, але і явно неправдиві твердження, що впадає у вічі).

Більше того, коли я звернувся у присутності свідків (через 15—20 хвилин після виступу Кузя) з проханням надати мені телевізійний ефір для спростування наклепницької заяви полковника Кузя, мені відмовили і запропонували зробити це... після виборів! Не отримав я і копії заяви Кузя.

Так були порушені мої права як кандидата у депутати, а також п.4 ст.35 Закону про вибори, який вимагає: «При оголошенні засобами масової інформації компрометуючих матеріалів про кандидата вони зобов'язані в тижневий термін, але не пізніше як за день до виборів, надати можливість відповідному кандидатові для їх спростування».

Зате відеозапис заяви Кузя був показаний ще й по Кременчуцькому кабельному телебаченню ввечері 26 березня (за 10—12 годин до початку голосування).

Виявляється, що і на моїй рідній Полтавщині закони писані не для всіх. Промовчало і керівництво обласної державної адміністрації. Лише голова обласної Ради І. Гопей зайняв чесну і принципову позицію (та про це іншим разом. Ця тема заслуговує особливої уваги). Тому змушений нагадати ще одне положення Закону про вибори (п. 2 ст. 51): «Особи, які перешкоджають шляхом... обману... або іншим шляхом вільному здійсненню громадянами України права... бути обраним народним депутатом України, вести передвиборчу агітацію.., службові особи державних і громадських органів, які... допустили інше порушення цього Закону, несуть встановлену законом відповідальність.

До відповідальності притягаються також особи, які опублікували або іншим способом поширили завідомо неправдиві відомості про кандидата в депутати».

Бажано, щоб над цим задумалися Недригайло, Міщенко, Кузь, Шиян та інші. Залишаю за собою право на порушення питання про притягнення до встановленої законом відповідальності цих осіб у разі, якщо вони не вибачаться переді мною по телебаченню і в пресі за образу моєї честі й гідності та поширення неправдивих відомостей. Одночасно пропоную Недригайлу, Міщенку, Володіну, Корнійчуку, Кузю, Шияну, Костенку піти добровільно у відставку. Сподіваюся, що міністр внутрішніх справ А. Василишин нарешті дасть відповідну оцінку діям своїх підлеглих.

А щоб поставити всі крапки над «і» у так званій «чутівській цукровій справі» полковника міліції Костенка, в діях службових осіб, причетних до спроби її «поховання», з'ясувати все про зловживання службовим становищем керівників МВС, УВС Полтавської, Київської областей та інших представників вищих ешелонів влади («героїв» моїх публікацій), я запрошую на «круглий стіл» у прямому ефірі полтавського і республіканського телебачення: колишніх голів комісій Верховної Ради Кондратьєва, Коцюбу, Гришка, першого заступника міністра внутрішніх справ генерал-полковника Недригайла, генерал-лейтенанта Корнійчука, генерал-лейтенанта Володіна, начальника УВС Полтавської області генерал-лейтенанта Міщенка, його заступників полковника Кузя, підполковника Шияна, начальника Чутівського РВВС полковника Костенка та всіх інших службових осіб, про зловживання яких я говорив у засобах масової інформації.

Люди побачать і послухають нас, подивляться документи, фотоматеріали, які я покажу по телебаченню у вашій присутності, зададуть нам запитання і зроблять свої висновки про те, «хто є хто».

Чекаю на вас, панове генерали, заступники міністрів і т.д., особисто на телебаченні за «круглим столом» у час, визначений керівництвом телебачення.

Духовна спадщина

Невідомий Микола Лисенко, або Як хорова мініатюра «Дитячий гімн» стала «Молитвою» українського народу

Уперше в Меморіальному музеї Миколи Лисенка прозвучали всі релігійні твори класика української музики. Вперше була репрезентована й повна збірка цих творів, котра нещодавно побачила світ у видавничій фірмі «Відродження» (Дрогобич).

На превеликий жаль, через численні заборони як за життя композитора, так і потому, більшість цих творів мало відома широкому колу слухачів. Поки що згадані композиції не здобули належної уваги і в монографіях.

Сьогодні відомі шість композицій, серед яких обробки для мішаного хору старовинних українських кантів та псалмів, оригінальні духовні твори (хоровий концерт, пісня, молитва). Власне, це не канонічні, а світські твори. Вони сповнені життєдайної сили. Старовинні твори — кант Розп'яттю Христову «Хресним древом» та різдвяний кондак «Діва днесь пресущественного раждает» отримали нове життя. Псалм «Пречистая Діво, мати Руського краю» відома як пісня храмової чудотворної ікони Холмської Богоматері. В обробці Лисенка цей твір окремим виданням надрукували о.Василіяни у Жовкві ще 1910 року, до речі, за діяльної участі Осипа Маковея.

Оригінальні й неповторні «Херувимська пісня» та хоровий концерт «Камо пойду от лиця Твоєго, Господи». Щодо останнього, то цей твір звучав під час жалібної панахиди над труною Лисенка у виконанні університетського хору під керуванням О.Кошиця, а згодом був у репертуарі Українського національного хору.

Релігійні твори Миколи Лисенка, а також камерні вокальні та інструментальні композиції, обробки українських народних пісень часто звучали в концертах з нагоди чергової річниці митрополичої діяльності Андрія Шептицького (1900—1944). Про що свідчать тогочасні афіші та програми.

Складна, але щаслива доля хорової мініатюри, котра має назву «Дитячий гімн» на слова Олександра Кониського. Вперше твір вийшов друком у серії «Бібліотека музикальна» у Львові (травень, 1885 р.) як «Молитва», але він більше відомий під назвою «Боже Великий Єдиний». Першодрук, що має дарчий напис композитора товариству «Просвіта», зберігається у Львівській науковій бібліотеці імені В.Стефаника. І судилося цій мініатюрі стати церковним гімном України.

На презентації збірки ці твори прозвучали у виконанні хору української музики «Відродження» (володаря Гран-Прі та Золотої медалі міжнародного хорового конкурсу в Болгарії, 1993 р.), художній керівник та диригент котрого Мстислав Юрченко. Саме йому завдячуємо появою ювілейної збірки «Микола Лисенко. Релігійні твори», спільного видання фірм «НІАІА» (Київ) та «Відродження» (Дрогобич). Свій внесок у цю справу зробив також Ігор Когут, хоровий диригент за першою освітою, а нині — студент Києво-Могилянської академії.

Символічним на концерті в Лисенковій господі був подарунок родини Ревуцьких — першодрук псалму «Пречистая Діво, мати Руського краю», а від д-ра Романа Кирчіва зі Львова — матеріали про створення у січні—березні 1885 року та перше видання «Молитви».

Ірина ЩЕРБАНЮК,
музикознавець.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації

З метою сприяння коопepyванню підприємств, що корпоратизуються та приватизуються, а також зміцненню виробничих зв'язків між ними та відповідно до пункту 7-4 статті 114-5 Конституції України **постановляю:**

1. Затвердити Положення про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації (додається).
2. Установити, що в разі потреби нормативні акти на розвиток Положення, зазначеного у статті 1 цього Указу, видає Кабінет Міністрів України.
3. Уповноважити Фонд державного майна України, Міністерство економіки України та Антимонопольний комітет України спільно давати офіційні роз'яснення з питань створення та діяльності холдингових компаній, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації (далі — холдингові компанії).
4. Кабінету Міністрів України внести у двомісячний строк зміни та доповнення до методики оцінки вартості об'єктів приватизації, передбачивши особливості визначення розмірів статутних фондів холдингових компаній.
5. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України
Л.КРАВЧУК

м.Київ, 11 травня 1994 року.

ПОЛОЖЕННЯ
Про холдингові компанії, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації

Загальна частина

1. Це положення визначає порядок створення та діяльності холдингових компаній, що створюються в процесі корпоратизації та приватизації підприємств, виробничих і науково-виробничих об'єднань, правовий статус яких раніше не був приведений у відповідність з законодавством України (далі — підприємства).

Питання створення, функціонування та ліквідації холдингових компаній, не передбачені цим Положенням, регулюються відповідно до законодавства України.

2. У цьому Положенні нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

холдингова компанія — господарюючий суб'єкт, який володіє контрольними пакетами акцій інших, одного або більше, господарюючих суб'єктів;

контрольний пакет акцій — кількість акцій (пай, частка у статутному фонді), яка дає право холдинговій компанії здійснювати фактичний контроль над господарюючим суб'єктом. Рішення щодо підтвердження наявності контрольного пакета акцій, якщо його розмір становить менш як 51 відсоток, приймає Антимонопольний комітет України з урахуванням конкретних особливостей установчих документів і структури статутних фондів господарюючих суб'єктів у порядку, що встановлює цей Комітет;

дочірнє підприємство — господарюючий суб'єкт, контрольним пакетом акцій якого володіє холдингова компанія.

3. Холдингові компанії можуть створюватися в результаті:

заснування їх органами, уповноваженими управляти державним майном, державними органами приватизації самостійно або разом з іншими засновниками способами, передбаченими цим Положенням, і шляхом поєднання цих способів;

поглинання одного господарюючого суб'єкта іншим (придбання контрольного пакета акцій) у процесі приватизації. При цьому господарюючий суб'єкт, що поглинає, визнається холдинговою компанією, а поглинутий — дочірнім підприємством.

Холдингові компанії можуть бути дочірніми підприємствами інших холдингових компаній.

4. Проекти установчих документів і планів розміщення акцій холдингових компаній підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України.

5. Плани розміщення акцій холдингових компаній, які належать до об'єктів приватизації групи Г, засновники погоджують з Кабінетом Міністрів України у встановленому ним порядку.

Порядок створення холдингової компанії в процесі корпоратизації

6. Засновником холдингової компанії може бути:

підприємство;

орган, уповноважений управляти державним майном.

7. Підприємство — засновник холдингової компанії — до органу, уповноваженого управляти державним майном, подає:

обгрунтування доцільності створення холдингової компанії;

перелік підприємств та їх структурних підрозділів, які пропонується перетворити в холдингову компанію та її дочірні підприємства;

проект статуту холдингової компанії.

Якщо засновником холдингової компанії є орган, уповноважений управляти державним майном, то перелік підприємств та їх структурних підрозділів, які пропонується перетворити в холдингову компанію та її дочірні підприємства, та проект статуту холдингової компанії готує цей орган.

Засновник холдингової компанії повинен одержати згоду Антимонопольного комітету України та Міністерства економіки України на створення холдингової компанії у порядку, який затверджують ці органи.

8. Рішення про створення холдингової компанії за ініціативою підприємства приймає її засновник (засновники) у місячний строк з дня одержання всіх документів, передбачених пунктом 7 цього Положення.

9. Холдингову компанію створюють у формі відкритого акціонерного товариства шляхом об'єднання у статутному фонді контрольних пакетів акцій дочірніх підприємств та інших активів.

10. У разі прийняття рішення про заснування холдингової компанії шляхом об'єднання контрольних пакетів акцій кількох підприємств орган, уповноважений управляти державним майном, самостійно або разом з іншими засновниками:

подає Міністерству економіки України пропозиції щодо внесення відповідних змін до графіків корпоратизації підприємств, на базі яких пропонується створити холдингову компанію та її дочірні підприємства;

проводить корпоратизацію зазначених підприємств. При цьому планами розміщення акцій передбачається передача контрольних пакетів акцій до статутного фонду холдингової компанії, яку засновують;

розробляє план розміщення акцій холдингової компанії;

затверджує установчі документи холдингової компанії та подає їх для державної реєстрації у порядку, визначеному законодавством України.

11. У разі прийняття рішення про заснування холдингової компанії на базі підприємства орган, уповноважений управляти державним майном, самостійно або разом з іншими засновниками:

здійснює реорганізацію цього підприємства шляхом створення на базі його структурних підрозділів відкритих акціонерних товариств (дочірніх підприємств) у порядку, передбаченому законодавством про корпоратизацію;

визначає контрольні пакети акцій цих товариств, що передаються до статутного фонду холдингової компанії;

розробляє план розміщення акцій холдингової компанії;

затверджує установчі документи холдингової компанії та подає їх для державної реєстрації у порядку, визначеному законодавством України.

12. Управління холдинговою компанією, створеною в процесі корпоратизації, здійснюється в порядку, передбаченому законодавством про корпоратизацію. При цьому обов'язки голови правління холдингової компанії у разі її створення шляхом об'єднання контрольних пакетів акцій кількох підприємств покладаються на особу, яку призначає засновник (засновники), а якщо холдингова компанія створена на базі підприємства, що корпоратизується, — на керівника цього підприємства.

13. Підготовку до продажу акцій холдингової компанії здійснюють її засновник (засновники) та державні органи приватизації у порядку, встановленому Указом Президента України від 18 березня 1994 року № 98 «Про порядок підготовки до продажу акцій відкритих акціонерних товариств, які створені шляхом корпоратизації». При цьому акції дочірніх підприємств, що мають вноситися до статутного фонду холдингової компанії, не передаються державним органам приватизації з метою їх дальшого продажу.

Особливості створення холдингової компанії в процесі приватизації

14. Засновником холдингової компанії у процесі приватизації може бути:

державний орган приватизації;

підприємство, що підлягає приватизації;

орган, уповноважений управляти державним майном;

відкрите акціонерне товариство, створене відповідно до Указу Президента України від 15 червня 1993 року № 210 «Про корпоратизацію підприємств» (далі — товариство).

15. Засновник холдингової компанії подає до державного органу приватизації разом з документами, передбаченими пунктом 7 цього Положення, рішення загальних зборів трудових колективів про згоду на створення на базі їх підприємств холдингової компанії та її дочірніх підприємств.

16. Державний орган приватизації створює холдингову компанію у формі відкритого акціонерного товариства самостійно або разом з іншими засновниками після прийняття ним рішення про приватизацію підприємств (про продаж акцій товариств), на базі яких пропонується створити холдингову компанію та її дочірні підприємства.

17. Створення холдингової компанії в процесі приватизації здійснюють відповідно до порядку, передбаченого цим Указом для створення холдингової компанії в процесі корпоратизації.

18. До проведення перших загальних зборів акціонерів холдингової компанії повноваження спостережної ради та контролюючого органу холдингової компанії покладаються на осіб, яких призначає засновник (засновники). При цьому повноваження виконавчого органу холдингової компанії у разі її створення шляхом об'єднання контрольних пакетів акцій кількох підприємств покладаються на осіб, яких призначає засновник (засновники), а якщо холдингову компанію засновано на базі підприємства, що приватизується, — на посадових осіб цього підприємства, яких призначає засновник (засновники).

Обмеження на створення та діяльність холдингової компанії

19. Створення холдингових компаній у процесі корпоратизації та приватизації не допускається в таких галузях:

торгівля товарами народного споживання та продукцією виробничо-технічного призначення;

виробництво та переробка сільськогосподарської продукції;

громадське харчування та побутове обслуговування населення;

автомобільний транспорт (крім підприємств, що виконують переважно міжнародні перевезення).

Кабінет Міністрів України за поданням Міністерства економіки України та Антимонопольного комітету України може визначити інші галузі або сфери діяльності, в яких не допускається створення холдингових компаній у процесі корпоратизації та приватизації.

20. Не допускається створення холдингової компанії, якщо вона та її дочірні підприємства або два і більше дочірніх підприємств реалізують взаємозамінні товари (роботи, послуги) та їхня сукупна частка на відповідному загальнодержавному або регіональному ринку перевищує 35 відсотків.

21. Поглинання одного господарюючого суб'єкта іншим не допускається:

якщо господарюючий суб'єкт, що поглинається, та холдингова компанія або її дочірні підприємства реалізують третім особам взаємозамінні товари (роботи, послуги) та їхня сукупна частка на відповідному ринку перевищує 35 відсотків;

якщо холдингова компанія або будь-яке з її дочірніх підприємств є споживачем товарів (робіт, послуг), які виробляє господарюючий суб'єкт, що поглинається, і частка цього суб'єкта на відповідному ринку перевищує 35 відсотків;

якщо господарюючий суб'єкт, що поглинається, здійснює збут товарів (робіт, послуг), які виготовляє холдингова компанія або будь-яке дочірнє підприємство, і частка першого на відповідному ринку в момент поглинання перевищує 35 відсотків.

22. Поглинання господарюючих суб'єктів у процесі приватизації здійснюється за згодою Антимонопольного комітету України в порядку, встановленому цим Комітетом.

23. Холдингова компанія, понад 25 відсотків акцій якої належать державі, не має права:

збувати продукцію дочірніх підприємств;

передавати дочірнім підприємствам право на збут продукції інших дочірніх підприємств (крім експортних операцій);

регулювати у будь-якій формі ціни на товари (роботи, послуги) дочірніх підприємств.

24. Дочірнє підприємство не може володіти паями, акціями, іншими цінними паперами холдингової компанії у будь- якій формі.

25. У разі коли більше 50 відсотків активів холдингової компанії, що створюється, становлять частки (акції, паї) та інші фінансові активи, то:

до її статутного фонду, крім зазначених фінансових активів, може входити виключно майно, яке безпосередньо необхідне для забезпечення функціонування апарату управління цієї компанії;

контрольні пакети акцій дочірніх підприємств, що передаються засновниками до статутного фонду компанії, не можуть перевищувати 30 відсотків відповідних статутних фондів цих підприємств.

Така холдингова компанія має право провадити лише інвестиційну діяльність.

26. Холдингові компанії повинні один раз на рік публікувати у засобах масової інформації відомості про свої баланси, прибутки і збитки, а також про належні їм частки (акції, паї) інших підприємств за формою, встановленою Міністерством фінансів України та Антимонопольним комітетом України.

Життя Рад

Шукати спільної мови

Підсумки виборів до Верховної Ради України не можуть не вселяти занепокоєння щодо майбутнього нашої держави. До чого може призвести докорінний розкол у парламенті? Парламент просто не буде дієздатний, не зможе прийняти жодного документа, бо не набиратиме потрібної кількості голосів під час голосування. Народ цього терпіти не зможе.

Тому мені дуже імпонують завдання, які поставила депутатська група «Центр». Особисто я і весь колектив шахти не лише виступаємо за глибокі економічні реформи, а уже тепер здійснюємо їх у себе. З 16 квітня шахта вийшла з складу виробничого об'єднання «Ровенькиантрацит». Нас не пускали, бо шахта працює без дотації, єдина з усіх і дуже прикрашала загальну картину роботи об'єднання, але воля колективу була тверда: в результаті спеціального опитування серед шахтарів з'ясувалося, що цілковита більшість — за самостійність. Але й після цього нас тримали, тож довелося звернутися по допомогу до преси, зокрема до «Голосу України».

Звичайно, ми багато чим ризикували. І не тільки тому, що псували стосунки з тими, хто над нами. Своєю головою жити завжди важче, але ж потрібно. Шахта постійно нарощує видобуток вугілля, в нас великі плани на майбутнє — в розвитку як виробничої, так і соціальної сфери.

Та щоб ці плани справдилися, потрібна згода у Верховній Раді, ділова і конструктивна її робота, спрямована на зміцнення влади і порядку в державі, покращання добробуту людей.

Сергій ШКРОБ,
директор шахти № 71 «Індустрія»,
Ровеньки,
Луганська область.

Вибори потрібно проводити

Таку думку на сторінках місцевої преси висловили голова місцевої Ради народних депутатів Іван Гопей та голова Полтавської міськради Анатолій Кукоба. Зважаючи на неприхований характер заяв, можна припустити, що це не лише їхня особиста думка. Докази на користь майбутніх виборів Президента і депутатів місцевих Рад — завершення формування Рад по вертикалі, що, зрештою, покладе край двовладдю в Україні. Тим більше, що механізм виборів уже запущено. На їх проведення затрачено значні кошти. А перенесення виборів на осінь призведе до ще більшої невизначеності, від якої люди й так втомилися. Це — шлях до ще більшого утвердження президентської влади, в чому криється небезпека усунення демократичних, підзвітних виборцям, місцевих Рад.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

Буде акумуляторний завод!

Навіть на корпункт «Голосу України» телефонують і просять уточнити адресу і номери телефонів Дніпропетровського акумуляторного заводу. Дивуються, дізнаючись, що такого ще немає. Адже реклама, мовляв, друкувалася і передавалася по радіо.

Отак мимоволі створено добру рекламу підприємству, що лише починає будуватися. І це не випадково — рішення про спорудження було прийнято ще 1991 року. Відтоді точилося чимало розмов про об'єкт, який обіцяє автомобілістам України понад два мільйони акумуляторних батарей щороку. Стільки, скільки треба.

Нині їх у нас ніхто не випускає — купуємо за валюту за кордоном. Одразу зауважимо, що два з лишком мільйони виробів — це спільно з акціонерним акумуляторним товариством, створюваним у Луганську. Та чому так довго приступають до втілення задуму?

По-перше, потрібен був час на опрацювання економічних обгрунтувань та розробку самих проектів новобудови. Однак стримували старт і протести дніпропетровців, які одразу оголосили об'єкт екологічно небезпечним для городян, довелося проводити численні експертизи і дослідження.

Хоча, як з'ясувалося, великої потреби і не було. Уже тому, що акумуляторний завод споруджується в Дніпропетровську. Тут ученими давно напрацьовано унікальні варіанти екологічно чистих зразків автотранспорту. До того ж ідеться про акумулятори, які не матимуть аналогів у світі, що підтвердив, зокрема, західнонімецький концерн «Варта» — світовий лідер у виробництві акумуляторних автобатарей. Цей концерн настільки зацікавився розробками дніпропетровців, що погодився сприяти будівництву акумуляторного виробництва в Україні.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про створення Державної акціонерної холдингової компанії «Укрресурси»

З метою забезпечення економічних інтересів держави в процесі корпоратизації та приватизації державних підприємств системи матеріально-технічного постачання **постановляю:**

1. Підтримати ініціативу Державного комітету України з матеріальних ресурсів щодо створення Державної акціонерної холдингової компанії « Укрресурси» (далі — Компанія), визначивши особливий порядок її створення.

Установити, що керівними органами Компанії є правління Компанії на чолі з головою правління, який має заступників, а також спостережна рада.

2. Державному комітету України з матеріальних ресурсів:

завершити до 1 серпня 1994 року корпоратизацію державних підприємств, що входять до сфери його управління, відповідно до Указу Президента України від 15 червня 1993 року № 210 «Про корпоратизацію підприємств»;

розробити за участю Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України і Антимонопольного комітету України проект Статуту Державної акціонерної холдингової компанії «Укрресурси» і подати його на затвердження до 1 липня 1994 року Кабінету Міністрів України.

3. Фонду державного майна України в разі згоди організацій орендарів підприємств, які провадять діяльність, пов'язану з матеріально-технічним забезпеченням, прийняти рішення щодо приватизації орендованого ними майна.

4. Державному комітету України з матеріальних ресурсів та Фонду державного майна України передбачити у планах розміщення акцій передачу до статутного фонду Компанії до 51 відсотка акцій акціонерних товариств, які створені та створюються шляхом корпоратизації та приватизації державних підприємств системи матеріально-технічного постачання згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

5. Установити, що не менш як 75 відсотків акцій Компанії, що випускаються на розмір її статутного фонду, залишаються у державній власності протягом 3 років. Решта акцій реалізується у порядку, визначеному законодавством.

На цей період членів спостережної ради, голову правління Компанії, його заступників призначає Кабінет Міністрів України. Членів правління Компанії призначає спостережна рада за поданням голови правління.

6. Фонду державного майна України вирішити питання щодо передачі до статутного фонду Компанії пакетів акцій, зазначених у статті 4 цього Указу, та державного майна, яке перебуває у загальнодержавній власності та є необхідним для забезпечення діяльності Компанії, в тому числі орендованого державного майна (за згодою орендарів).

7. Ліквідувати з 1 серпня 1994 року Державний комітет України з матеріальних ресурсів.

8. Кабінету Міністрів України вирішити в місячний строк питання:

щодо передачі окремих функцій, штатної чисельності та фонду заробітної плати Державного комітету України з матеріальних ресурсів відповідним міністерствам і відомствам;

управління промисловими підприємствами і організаціями, що входять до сфери управління Комітету, який ліквідується;

організації виконання цього Указу;

соціального захисту працівників Державного комітету України з матеріальних ресурсів у зв'язку з його ліквідацією.

9. Кабінету Міністрів України привести рішення уряду у відповідність з цим Указом.

10. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України
Л.КРАВЧУК

м. Київ,
13 травня 1994 року.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про створення Національної акціонерної холдингової компанії «Укрнафтогаз»

З метою забезпечення економічних інтересів держави в процесі корпоратизації та приватизації державних підприємств нафтогазового комплексу та задоволення потреб споживачів у паливно-енергетичних ресурсах **постановляю:**

1. Підтримати ініціативу Державного комітету України по нафті і газу щодо створення Національної акціонерної холдингової компанії «Укрнафтогаз» (далі — Компанія) на базі підприємств і організацій нафтогазового комплексу, визначивши особливий порядок її створення.

2. Установити, що керівними органами Компанії є правління Компанії на чолі з головою правління, який має заступників, а також спостережна рада.

Призначити СУХІНА Євгена Ілліча головою правління Компанії.

Членів спостережної ради, заступників голови правління Компанії призначає Кабінет Міністрів України. Членів правління Компанії призначає спостережна рада за поданням голови правління.

3. Державному комітету України по нафті і газу завершити до 1 червня 1994 року корпоратизацію державних підприємств, що входять до сфери його управління, відповідно до Указу Президента України від 15 червня 1993 року № 210 «Про корпоратизацію підприємств».

4. Фонду державного майна України в разі згоди організацій орендарів підприємств нафтогазового комплексу прийняти рішення щодо приватизації в установленому порядку орендованого ними державного майна і до 1 серпня 1994 року затвердити плани її проведення.

5. Державному комітету України по нафті і газу та Фонду державного майна України передбачити у планах розміщення акцій передачу до статутного фонду Компанії не більше 51 відсотка акцій акціонерних товариств, які створені та створюються шляхом корпоратизації та приватизації державних підприємств нафтової та газової промисловості згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

6. Державному комітету України по нафті і газу вирішити питання щодо передачі, відповідно до законодавства України, майна підприємств, що не підлягає приватизації, Компанії та акціонерним товариствам, пакети акцій яких передані Компанії.

7. Державному комітету України по нафті і газу за участю Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України і Антимонопольного комітету розробити проект Статуту Компанії та подати його у місячний строк на затвердження Кабінету Міністрів України.

8. Установити, що не менше 51 відсотка акцій Компанії, що випускаються на розмір її статутного фонду, залишаються у державній власності.

9. Установити, що дія Указу Президента України від 21 лютого 1994 року № 61 «Про додаткові заходи щодо делегування Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській обласним державним адміністраціям повноважень щодо управління майном, що перебуває у загальнодержавній власності», не поширюється на підприємства і організації, які відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1992 року № 8 «Про управління майном, що є у загальнодержавній власності» були віднесені до сфери управління Державного комітету України по нафті і газу.

10. Кабінету Міністрів України:

вирішити питання щодо розміщення Компанії;

привести рішення уряду у відповідність з цим Указом.

11. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м.Київ,
14 травня 1994 року.

З пошти

Як швидше вийти з економічної та соціальної скрути

Запитання до Верховної Ради, Президента і Кабінету міністрів, пропозиції, вимоги і спірні думки з колективних звернень, що надійшли до редакції

Комерсанти й директори розкошують

Написати цього відкритого листа нас спонукала безвихідь, у якій опинилися всі ми, наша незалежна Україна, розвал економіки та пограбування всього добра, що створене трудовими руками. Ми не можемо знайти відповідь на запитання: чому в одній з найбагатших країн Європи живуть люди найбідніше?

Ми хочемо одержати відповіді на такі запитання.

Чому купівельна спроможність нашої пенсії зменшилася, якщо порівняти з 1990 роком, у 7—8 разів, у той же час національний продукт зменшився тільки на 30—35 відсотків?

Чому напівголодний народ сидить без ліків, діти — без цукерок, підприємства — без сировини та енергоносіїв, а комерційні структури та директорський корпус, продавши за кордоном наші добротні товари, завозять в Україну предмети розкоші (легкові автомобілі на будь-який смак, парфуми, спиртні напої, цигарки тощо). Це не що інше, як найгидотніше глузування з людей. З цих причин не повернено в Україну інвалютні вклади в іноземних банках, які за оцінкою декотрих політичних лідерів сягають 18—25 мільярдів американських доларів. А цих коштів вистачило б, щоб геть усе господарство України забезпечити енергоносіями протягом 4—5 років.

Нам здається, що законодавство поруйновано навмисне, щоб розв'язати руки спекулятивно-корумпованим елементам. Адже, коли були чинні попередні закони, майже не було спекуляції, корупції і такого бандитизму. Отож і напрошується запитання-висновок: чого варті нові закони, для чого їх наплодили? Коли ж таки буде покладено край спекулятивно-посередницькій торгівлі, шахрайству, корупції та просто знахабнілій спекуляції? Ці структури грабують трудовий люд, не дають стати на ноги молодій нашій державі. І доки такі ганебні явища будуть, нам не вибратися з бідності, а держава може загинути.

Чому фабрики, заводи, об'єкти торгівлі та інше державне майно, створене нашими руками і на наші кошти, розпродують усілякі мафіозні структури та окремі шахраї? Бо де може взяти чесний трудівник десятки мільйонів, щоб купити кафе, магазин або фабрику? А нас, ветеранів з так званими приватизаційними сертифікатами, не приймають навіть у ті підприємства, де ми відпрацювали все життя.

Ми сподіваємося, що у Верховної Ради, Президента, Кабінету міністрів досить влади, щоб подолати ці ганебні явища і поліпшити життя свого народу.

Прийнято одностайно на зборах ветеранів війни та праці колишнього тресту «Запоріжметалургмонтаж».

Запоріжжя.

Громадянська непокора — крок вимушений

Необгрунтовані дії Кабінету міністрів, пасивність Президента і попередньої Верховної Ради призвели до фактичного зупинення підприємств гірничодобувної промисловості України. Видобуток залізної та марганцевої руд, флюсів катастрофічно падає. Заборгованість металургійних підприємств за отриману сировину перевищує трильйон карбованців. У той же час гірничовидобувні підприємства не мають змоги розрахуватися за електроенергію, газ, сплатити за послуги залізниці. Звичайним явищем стали затримки з виплатою заробітної плати. Над стоп'ятдесятьма тисячами працівників галузі нависла реальна загроза безробіття.

Та гірничовидобувну промисловість, як і всю економіку України, ще можна реанімувати, а для цього потрібно:

забезпечити негайне проведення розрахунків взаємної заборгованості підприємств;

відновити дію договірних цін;

скасувати податок на добавлену вартість на продукцію гірничовидобувних підприємств, що експортується, з метою зустрічної закупівлі продукції виробничо- технічного призначення і відмінити ввізне мито на неї;

відновити роботу валютної біржі;

відновити фіксований курс валюти;

зняти обмеження на кредити. Забезпечити першочергове кредитування закупівлі енергоносіїв і витрат на виплату заробітної плати.

У разі неприйняття цих вимог працівники гірничовидобувної галузі залишають за собою право вжиття всіх заходів впливу аж до громадянської непокори.

За дорученням ради директорів генеральний директор концерну «Укррудпром».

Кривий Ріг.

Інакше закликатимемо до страйку

Ми глибоко стурбовані соціально-економічною ситуацією в районі і в країні в цілому. Недосконала фінансово- кредитна система та податкова політика цілком паралізували виробництво. Держава заборгувала величезні кошти за реалізовану сільськогосподарську продукцію. Через високі ціни майже припинили продаж промислової продукції. Протягом 5—6 місяців селянам не виплачують заробітну плату, затримується заробітна плата і працівникам організацій. У районі назріває соціальний вибух.

Враховуючи вищесказане, вимагаємо:

терміново погасити заборгованість держави перед товаровиробниками;

забезпечити вчасність виплати заробітної плати;

переглянути методику формування бюджету на районному і обласному рівнях, взявши за основу потреби відповідного регіону;

негайно змінити систему оподаткування, зменшити процентну ставку акцизного збору і ПДВ;

під наявний товарний запас і незавершене будівництво гарантувати з боку держави пільговий кредит;

відшкодувати витрати, пов'язані з виплатою доплати спеціалістам освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту до рівня середньомісячної заробітної плати працівників народного господарства за рахунок коштів державного бюджету;

вчасно перерахувати належні місцевим бюджетам субвенції;

ввести єдиний курс купоно-карбованця до валюти, відновити роботу валютної біржі.

Депутати районної Ради народних депутатів, керівники підприємств, організацій району.

Монастириська
Тернопільської області.

Володіти інформацією — конституційне право кожного

Вимагаємо врешті-решт вжити невідкладних заходів щодо державного захисту засобів масової інформації, отже, реально забезпечити конституційне право кожного громадянина вільно одержувати будь-яку інформацію за допомогою друкованої та електронної преси.

А тому пропонуємо розв'язати такі питання:

Кабінетові міністрів створити єдиний державний орган з відповідними структурними підрозділами на місцях, який здійснював би нормативно-правове забезпечення преси, координував видавничу діяльність, організував науково- технічне і матеріальне забезпечення засобів масової інформації, координував і спрямовував діяльність державних та інших установ, зайнятих у сфері інформації;

доручити Держкомітету України у справах видавництв, поліграфії і книгорозповсюдження найближчим часом розробити й затвердити Кабінетом міністрів комплексну програму створення національної паперової промисловості. Зобов'язати комітет підготувати пропозиції щодо залучення підприємств військово-промислового комплексу до виробництва поліграфічного устаткування. Прискорити розв'язання проблеми електронної видавничої мережі України;

на державному рівні визначитися з формою власності на майно редакцій засобів масової інформації як суб'єктів підприємницької діяльності, розв'язати питання забезпечення пріоритетних прав трудових колективів на володіння і розпорядження редакційним майном;

запровадити пільгове оподаткування на добавлену вартість і доходи редакцій газет, журналів, радіо і телебачення, а також доходи підприємств поліграфії та зв'язку, одержані від виготовлення і розповсюдження видань, радіо- і телетрансляцій.

Учасники мітингу «На захист преси і свободи слова».

Сватове
Луганської області.

УКРАЇНСЬКА ПРАВНИЧА ФУНДАЦІЯ

UKRAINIAN LEGAL FOUNDATION

У травні минає два роки з часу заснування Української правничої фундації (УПФ), котра уже встигла заявити про себе як про солідного чинника правової реформи в Україні. Достатньо згадати організовані нею міжнародні симпозіуми з обговорення проекту нової Конституції, відзначення вперше в Україні Міжнародного дня прав людини тощо.

УПФ — одна з небагатьох недержавних організацій, яка не нарікає на відсутність коштів. Вона їх пропонує іншим! Де УПФ бере ці кошти і на що витрачає — про ці та інші напрямки діяльності фундації наш кореспондент розмовляє з її президентом народним депутатом України Сергієм ГОЛОВАТИМ.

Служити праву, а не політиці

— Пане Сергію, дозвольте розпочати нашу бесіду з привітання з днем народження...

— Дякую!

— ... і з розшифрування, розтлумачення деяких абревіатур. Громадянам не так уже й легко зорієнтуватися у численних наших державних і громадських юридичних, правозахисних організаціях. Багато хто, навіть деякі юристи, не завжди може пояснити різницю між Асоціацією українських правників та УПФ, тим більше, що ви — президент обох.

— Справді, у нас є чимало громадських об'єднань юристів — спілки юристів, адвокатів, асоціації українських правників, викладачів права, суддів арбітражних судів тощо. Але вони як аматорські об'єднання нездатні поодинці суттєво вплинути на реформування правної системи у нашій країні. Бо для того, щоб здійснити таку реформу, крім її концепції, потрібні іще й кошти. Ще в умовах комуністично-партійної системи розпочала діяльність Асоціація українських правників — невелика група однодумців з прагненням домагатися побудови незалежної правової держави. Згодом виникла ідея створити з цією метою спеціальний фонд у вигляді Української правничої фундації (що російською означає «правовой фонд»).

Звичайно, на той час вести мову про пошук грошей в Україні було абсолютно безперспективно, тому що тоді ті, хто був при владі, не хотіли реформувати Україну.

Тому ми й звернулися по допомогу до відомого філантропа Джорджа Сороса, зацікавивши його цілим комплексом програм, спрямованих на встановлення верховенства права в Україні. Таких програм у нас десять: заснування новаторської правничої школи, створення Національної юридичної бібліотеки й Українського видавництва правничої літератури, заснування Українського центру прав людини, координування роботи окремих правників і правничих організацій з метою заснування самоврядної професійної організації правників, надання експертної та іншої допомоги нашим законотворцям, проведення конференцій і симпозіумів, конкурсів, стипендій та підбір кандидатів для навчання в інтернатури вузів Заходу, розроблення програми правничої просвіти, підтримання намагань судової влади стати незалежною.

Отже, наша УПФ не є громадською членською організацією, її завдання — пошук каналів фінансування правничих реформ в Україні.

— На фоні нашої загальної убогості неважко помітити, що кошти ви відшукали, та ще й чималі.

— Стартовий капітал нам дав Сорос, на перший рік він виділив мільйон двісті тисяч доларів. З них ми витратили лише близько трьохсот п'ятдесяти тисяч доларів, тому що не було відповідних умов праці, нам не сприяли владні структури, бо не були зацікавлені у проведенні реформ. Але навіть за такої ситуації Фундація продовжувала шукати додаткові джерела фінансування, щоб у перспективі не залежати від одного спонсора. Таким чином для кодифікаційних робіт над Цивільним кодексом ми очікуємо досить солідного фінансування від Європейського Союзу, а для нашого Центру прав людини — од відповідних центрів високорозвинених країн. Національний фонд демократії США фінансував проведення міжнародних симпозіумів для обговорення проекту нової Конституції України. Стажування співдиректорів Центру правничих студій і працівників юридичної бібліотеки оплатив уряд Канади, а майбутній семінар суддів арбітражних судів профінансує уряд Великобританії.

— Перепрошую, але не менші кошти, як відомо, має й «партія влади», яка, як ви вже зазначили, не зацікавлена у проведенні правничих реформ. Яким чином вам удається обминати її опір чи долати його?

— Представники «партії влади» насамперед кладуть гроші до своїх кишень, тому і не зацікавлені в реформах. Ми запросили до керівних органів фундації перших осіб усієї юридичної інфраструктури України — Верховного та Вищого арбітражного судів, Міністерства юстиції тощо. І дійшли висновку, що такі юристи дедалі більше усвідомлюють необхідність змін, їхнє професійне самолюбство бере гору над корпоративними інтересами, політичною кон'юнктурою.

На жаль, керівники держави за два роки незалежності продемонстрували недооцінку необхідності реформ, невміння бачити перспективу правових реформ, котрі не можуть дати миттєвих результатів. Ми далекі від того, щоб, виклавши якусь ідею, скажімо, Президентові України, вимагати від нього спеціального указу. Уже два роки існує на папері президентське розпорядження про підтримку ініціативи правників щодо створення УПФ. А реального сприяння нашим програмам ми не відчули.

Все, що зроблено, нам удалося завдяки ентузіазму, особистим контактам. За домовленістю з керівництвом столичних профспілок тимчасово використовуємо для нашої бібліотеки їхнє бібліотечне приміщення. Для правничого видавництва орендуємо приміщення Спілки юристів.

УПФ залишається сподіватись на розуміння того, що ми нікому не конкуренти, а добрі партнери в реформуванні правної системи.

— Два роки існування УПФ — це, як зазначає ваш прес-центр, вік немовляти. Але й цей термін дає підстави підбити перші підсумки, зробити певні висновки, а нашим читачам довідатися, куди ще конкретно фундація вкладає кошти.

— Протягом цього короткого часу фундація організувала і провела низку міжнародних і регіональних науково-практичних конференцій, симпозіумів, семінарів. Скажімо, неабияке значення для правників України мали науково-практичні конференції з питань кодифікації українського законодавства, проведені у Києві та Харкові. Врахувавши рекомендації цих конференцій, Президія Верховної Ради України підтримала ініціативу Української правничої фундації і своєю постановою утворила Національну кодифікаційну комісію.

Національна юридична бібліотека, що розташувалась у центрі Києва, по вулиці Костьольній,3, вже прийняла перших відвідувачів. Велику допомогу в комплектуванні фондів їй надають і українські, і зарубіжні правники, зокрема уже, на жаль, нині покійний суддя апеляційного суду провінції Онтаріо (Канада) Вальтер Тарнопольський. Чимало спеціальної літератури передали бібліотеці уряди Канади і Великобританії.

Створено Українське юридичне видавництво УПФ «Право», яке видрукувало Закон України «Про вибори народних депутатів України», чого не могла зробити держава. Брошуру видано більш як півмільйонним тиражем українською та російською мовами. Зараз друкуємо закони про вибори Президента і про місцеві вибори.

Виходить у світ перше число науково-практичного журналу «Українське право». Часопис покликаний розширити обрії правничої інформації в Україні. Концепція журналу відображає принцип, покладений в основу діяльності УПФ: служити професії, тобто — праву, а не політиці.

Фундація розпочала здійснювати проект «Правничі словники України», метою якого є упорядкування термінології, укладання та видання правничих словників різних типів. Вже видано сигнальний примірник першої частини «Російсько-українсько-англійського словника правничої термінології. Труднощі терміновживання». Найближчим часом побачать світ друга та третя частини.

У листопаді минулого року УПФ створила Український центр прав людини. Його мета і основні завдання — утвердження принципу пріоритету прав людини на території України відповідно до міжнародно-правних угод; спостереження, вивчення, узагальнення ситуації — стосовно прав людини в Україні; сприяння проведенню науково-дослідницької роботи з проблем прав людини тощо.

Центр був одним з ініціаторів проведення вперше в Україні 10 грудня 1993 року Міжнародного дня прав людини. Організував публічні читання на цю тему.

Навесні нинішнього року в Харкові та Одесі відбулися правничі семінари, організовані Українською правничою фундацією та Центрально-Європейським університетом, що в Будапешті. Семінари присвячувались системі законодавства Європейського Співтовариства, комерційному праву, питанням захисту прав людини. Заняття проводили викладачі Центрально-Європейського університету.

Навіть цей, далеко не повний, перелік наших справ свідчить про те, що за два роки існування УПФ вдалося зробити багато потрібного й корисного.

У цьому вагома заслуга виконавчого директора УПФ Галини Фріланд, заступника виконавчого директора міжнародного фонду «Відродження» Миколи Дейчаківського, професора Українського інституту міжнародних відносин Київського університету імені Тараса Шевченка Анатолія Довгерта, голови Спілки юристів України Володимира Суміна та багатьох інших.

Одне слово, ми вже «запустили» в роботу шість програм і працюємо над тим, щоб удихнути життя в решту чотири. За наступні два роки ми плануємо вивести ці програми, образно кажучи, на навколоземну орбіту у самостійний, автономний політ.

— Пане Сергію, чи готова ваша фундація підставити плече під вирішення ще однієї нагальної проблеми: об'єднання зусиль правозахисників України? Останнім часом у нас з'являється дедалі більше організацій, що декларують як основну свою мету захист прав людини, уже навіть і політична партія виникла. Та чи полегшало від того тисячам і мільйонам наших співвітчизників, чиї права й свободи порушують і надалі? Ось останній приклад: держава торік відібрала чи виманила у селян сільгосппродукцію і досі з ними не розрахувалася. Та щось не чути, щоб хоч одна правозахисна організація грудьми стала на захист селянина. Працюючи над газетною статтею про нинішнє правове становище українського селянства, я звертався до таких організацій за правовою оцінкою цього явища, і, хочете вірте, хочете — ні, допомоги не отримав. Даруйте за ложку дьогтю в цей святковий для УПФ час, але марним був і мій дзвінок до вашого Центру прав людини.

— Почну з останнього. Звертаючись до нашого Центру прав людини, ви, очевидно, натрапили на референта, який, що дуже прикро, не зумів вам допомогти діловою порадою. Ситуація з селянством, яку ви змалювали, безперечно, свідчить про порушення державою трудового законодавства, Конституції, міжнародних пактів. Звичайно ж, вона має бути предметом вивчення нашим центром, увійти до щорічної нашої доповіді про порушення прав людини в Україні. Але хіба це єдиний приклад порушень прав людини в Україні з боку держави, тобто з боку її вищого керівництва?..

А щодо об'єднання зусиль правозахисників, то у статуті Центру прав людини є окреме положення про те, що ми організаційно, фінансово, методологічно сприятимемо об'єднанню їхніх зусиль. Інша справа, чи бажають цього вони. Певен, що така можливість є. Ми уже двічі збирали керівників правозахисних груп і організацій, пропонували нашу підтримку, послуги. До речі, всеукраїнські читання з прав людини, що відбулися торік у грудні, і є однією з форм об'єднання наших зусиль.

— Дякую за бесіду, й успіхів вам та вашій фундації в освоєнні всеукраїнської цілини дотримання людських прав та свобод.

Бесіду вів Анатолій БЕНЬ.

Продиктовано в номер

Зарплата ніяк не знайде адресата

На центральній площі Кіровська виросли три намети, схожі на маленькі терикони. Тут розташувалися спочатку шестеро, а тоді дев'ятеро гірників шахти імені Кірова виробничого об'єднання «Стахановвугілля», які оголосили голодівку.

Відчайдушна акція шахтарів — це знак протесту проти затримок виплати заробітної плати. Мета голодуючих — добитися внесення до Закону «Про працю» положень щодо визначення днів виплати зарплати і пенсії.

У Кіровську розпочався збір підписів на підтримку голодуючих.

Святим словом заповіту

У Черкасах завершився 11-й фестиваль-огляд самодіяльних мистецьких колективів «Зорею осяває світ святий Шевченків заповіт», присвячений 180-річчю з дня народження Великого Кобзаря.

На запрошення організаторів фестивалю — міського відділу культури та Всеукраїнського братства «Тарасові джерела» відгукнулися десятки самодіяльних композиторів, поетів, гуртів... Прозвучали нові пісні Миколи Шапошникова у виконанні ансамблю авторської пісні «Козак Мамай та брати-січовики», творчу самобутність виявили нові колективи — самодіяльна вокальна студія Наталі Висоцької, гурт «Артанія», дитячі колективи...

Завершився фестиваль великим концертним дійством на майдані Тараса Шевченка, за участю відомих майстрів мистецтва України, Росії, Молдови.

Вигнанці повинні повернутися

У приміщенні Кримського українського муздрамтеатру (Сімферополь) відбувся вечір пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу. В залі були присутні віце-прем'єр-міністр України М. Жулинський, радник Президента України М. Михальченко, міністр культури І. Дзюба, зарубіжні гості, серед них — Надзвичайні і Повноважні Посли в Україні — Туреччини (А. Гермен) та США (У. Міллер). Муфтій мусульман Криму Сейджеліл-ефенді у спеціальній молитві попросив всемогутнього Аллаха дати змогу всьому народові повернутися до рідного краю.

Виручать поні й ріпак?

Полтавська обласна держадміністрація провела науково-практичну конференцію, на якій вивчалися проблеми і резерви енергозбереження. Актуальність проблеми зумовлюється тим, що частка енергоносіїв у собівартості продукції останнім часом різко зросла і складає 25—30 відсотків. Вихід — у впровадженні сучасних енергозберігаючих технологій, структурної перебудови економіки. Зокрема, нині активно вивчається питання використання біологічного пального з ріпакової олії. На Заході подібні приклади є. Неповною мірою в області використовують також можливості конярства, енергію забутих гідроелектростанцій на малих річках, вітряків тощо. Одне слово, є де шукати.

Заява на україно-російському кордоні

На україно-російському кордоні відбулася зустріч із журналістами представників командування військ України і Російської Федерації, митних служб двох держав, керівництва МВС та держадміністрацій Харківської та Бєлгородської областей. Як відомо, після підписання меморандуму про прикордонне співробітництво України і Росії окремі засоби масової інформації розтиражували «сенсацію» щодо відновлення системи єдиних кордонів країн СНД. На прес-конференції наголошувалося, що Україна і Російська Федерація будують свої відносини на основі дружби і добросусідства, не маючи на меті порушувати суверенні права близького сусіда. При цьому кожна сторона прагне з повагою ставитися до його державних атрибутів, у тому числі й до державного кордону.

Усмішка «Джоконди» коштує дорого

У вересні 1981 року під час однієї з перших прес-конференцій новообраний Президент Республіки Франція Франсуа Міттеран проголосив: Лувр треба відбудувати!

Знадобилося не так вже й багато часу, щоб проголошене стало реальністю. Міністерство фінансів було змушене звільнити величезний палац Рішельє на найдовшій паризькій вулиці Ріволі, де почувалося досить непогано, і перебратися в скромніший Берсі. Тільки 12 років троє талановитих архітекторів і 6 мільярдів франків вдихнули нове життя в один з найстаріших у світі музеїв. Як символ цієї перемоги у центрі палацової площі стоїть скляна піраміда. XII і XX століття з'єдналися. І рік тому Національний музей Франції відзначив свое 200-річчя.

10 серпня 1793 року революційна Франція побачила перші 538 картин—світових шедеврів, королівське місце серед яких посідає «Джоконда», визволених з монарших тісних галерей. Найдревніша з резиденцій французьких королів змінила своїх правителів: живих на намальованих. Але намальованих французи полюбили сильніше. Статистика свідчить: кожен 2 працюючий француз відвідав Лувр...

Франсуа Міттерану було 15 років, коли він уперше, залишивши рідний Шарант, разом з батьками вирушив відкривати святкову виставку, організатором якої був і його батько, Париж і Лувр.

— Якщо мені щастить і з'являється вільна хвилина, із задоволенням іду до Лувру. На це треба дивитися!

У цих стінах дихає історія. Перші будівлі Лувру стоять посеред Парижа з XII століття. В них розігрувалися трагедії і комедії, злітали вуалі куртизанок і голови королів... Самі французи говорять про це з усмішкою: історія Лувру — це історія кохання. І тільки трошки — політики, економіки, науки...

Головний архітектор з реставрації американець Майн Пей з цим не погодився, і, облаштовуючи зали під нові експозиції, взявся передати характер кожної епохи через політичні й соціальні особливості, пригадавши і Другу імперію, Дідро та інших енциклопедистів. І попри побоювання французів, задум удався. Півроку тому відкрився для експозиції один з найбільших палаців — Рішельє. Із підвалів Лувру підняли десятки скульптур. І, очевидно, за кілька років ми почуємо, що найбільша колекція скульптур перебуває у Луврі. Так само, як уже зараз говоримо: Лувр — найбільший і найбагатший музей у світі.

— Що мистецтво вічне, на жаль, неправда. Кожна картина має свій час, час, коли починає старішати. У наших силах продовжити її життя, і не слід шкодувати на це сил і грошей. Посмішка «Джоконди» коштує дуже дорого. Я щасливий, що вдалося її повернути, — так Майн Пей підсумував свою працю.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Гроші — вранці, увечері — газ

Пленум ЦК профспілки працівників енергетики та електротехнічної промисловості констатував, що на подолання паливно-енергетичної кризи галузі потрібні тільки гроші. За словами міністра енергетики та електрифікації Вілена Семенюка, внутрішній борг споживачів електричної та теплової енергії сьогодні становить 6,8 трильйона карбованців, проте дебітове сальдо — 3,5 трильйона карбованців. Він не бачить важливіших завдань, аніж накопичення палива на складах і забезпечення ремонту обладнання. На його думку, вугільна промисловість держави тільки на 20 відсотків забезпечує потреби в енергетичному вугіллі, яке треба закуповувати в Росії.

Зважаючи на те, що Україна винна Росії за електроенергію 30 млрд. російських рублів, а вартість однієї кіловат-години російської електроенергії — 35 рублів, це галузі не по кишені.

Наш кор.

Одесити — за вибори

Це підтверджує опитування, проведене соціологічним центром «Пульс» серед 900 чоловік, котрі пропорційно представляють основні соціально-демографічні групи дорослого населення міста. Отож на запитання «Чи маєте ви намір узяти участь у виборах 26 червня?» — 66 відсотків опитаних відповіли ствердно, 21 відсоток — поки що не визначився і тільки 13 відсотків до виборчих дільниць вирішили не йти. Ці дані, слід гадати, більшою мірою стосуються виборів до місцевих органів влади, бо на запитання про вибори Президента — результат інший. Так, що саме 26 червня, як було вирішено ВР України, треба обирати нового Президента, вважають 42 відсотки опитаних, 34 — не визначились, за перенесення ж виборів на пізніший час висловилося лише 18 відсотків, ще 6 вважають, що переобирати Президента взагалі не варто.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Тридцятий «Поетичний травень»

прийшов на запорізьку землю. Зародившись у часи, коли лютувала цензура, суворо дозувалася інформація, він, найперше завдяки ентузіазму й наполегливості запорізьких письменників, залишився жити. Це чи не найстаріше літературне свято не тільки в Україні, але й у СНД. Так вважає ініціатор його проведення, голова ради обласної організації Спілки письменників України Петро Ребро. Він зазначив, що в часи глобальної русифікації області «Поетичний травень» свідчив: українська мова не вмерла в козацькому краї, вона успішно служить літературі, письменники її не зрадили. В останні роки свято служить духовному відродженню України, української пісні, історії і, звичайно, мови.

Ось і цього року поетичне слово звучало у школах і профтехучилищах, на турнірі молодих поетів у Хортицькому педагогічному училищі, на зустрічах з селянами в Оріхівському та Михайлівському районах, на вечорі «Запорізькі сміховини» в парку культури і відпочинку «Дубовий гай»...

Володимир ДУПАК.

Запоріжжя.

Браво, «Кантус»!

У місті Пейч (Угорщина) відбувся Міжнародний фестиваль камерних хорів, у якому взяли участь понад 20 колективів з різних країн. Україну представляв ужгородський «Кантус» (художній керівник Е.Сокач), добре знаний завдяки блискучим виступам далеко за межами краю. Високий клас підтвердили ужгородці і в Пейчі, привізши додому аж чотири призи: «Кращий хор фестивалю», «Кращий диригент фестивалю», приз глядацьких симпатій та приз фонду «Угорці за кордоном».

Браво, «Кантус»!

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Спонсори — свої, подарунки — закордонні

Напередодні Всеукраїнського фестивалю творчості інвалідів відбувся фестиваль дітей-інвалідів на Київщині. Його організувала обласна рада СПОУ спільно з обласним управлінням у справах молоді та спорту й управлінням освіти.

Тут, на фестивалі, зустрів шістнадцятирічного художника Віталія Черниша з села Пологи-Вергуни Переяслав-Хмельницького району, що демонстрував власні картини. Хлопець не тільки гарно малює, а й вишиває та плете... Тут спостерігав, як захоплено дивилася виставу «Сватання на Гончарівці» (у виконанні Київського молодіжного театру) дівчинка на інвалідній колясці. Радістю та щастям світилося її обличчя...

Але цей потрібний і цікавий дітям фестиваль не відбувся б, якби не ентузіазм його організаторів — голови обласної ради СПОУ Зінаїди Кияниці з помічниками-однодумцями та благодійна фінансова підтримка спонсорів: обласного Фонду соціального захисту інвалідів, банку «Аваль», банку ділового співробітництва, Київського картонно-паперового комбінату тощо. Саме вони вже не вперше підтримують подібні заходи дітей Київщини. Талановитий юний поет і композитор Ярослав Кльоц із Сквири отримав на фестивалі у подарунок піаніно. Всі лауреати фестивалю отримали 20 путівок для оздоровлення до Німеччини, 15 — до «Артеку» і 25 — до дитячого центру «Молода гвардія» в Одесі. Дітям також були роздані подарунки (одяг, взуття, солодощі) від німецьких друзів «Товариства допомоги дітям, що потрапили в біду» з міста Бад-Зальцунгена.

Олекса ВАЩЕНКО.

Спорт

З потоку повідомлень

Фехтування. Срібний призер Олімпіади-92 Сергій Голубицький з Києва став володарем Кубка світу з фехтування на рапірах. Відень — Цюріх — Венеція — Санкт-Петербург — Будапешт — Париж — такий пе-можний маршрут українського мушкетера.

Футбол. Ліга чемпіонів. Фінальний матч. Афіни. «Мілан» (Італія) — «Барселона» (Іспанія). 4:0 (2:0). Массаро, 22 (1:0), Массаро, 47 (2:0), Савичевич, 47 (3:0), Десайї, 58 (4:0).

Хокей. Рада клубних президентів МХЛ ухвалила рішення про розширення ліги до 28 команд. На першому етапі змагання відбудуться в двох конференціях — «Захід» і «Схід» (по 14 клубів у кожній). По вісім найсильніших продовжать боротьбу в матчах серії «плей-оф» за головний трофей, назву якому ще не придумали. Серед новачків ліги — «Кристал» (Електросталь), «Рубін» (Тюмень), ЦСК ВПС (Самара) та «Сибір» (Новосибірськ), які спроможні заплатити вступний внесок у 100 тисяч доларів. Турнір стартує 8 вересня і триватиме до 10 квітня.

Важка атлетика. Ми вже повідомляли про блискучу перемогу збірної України на чемпіонаті Європи в місті Соколово (Чехія). Хоча, як не дивно, першість собі приписала чомусь збірна Росії. За офіційними документами росіяни аж на ... четвертому місці. Українські атлети отримали головний приз від організаторів.

Кілька днів тому наші славні спортсмени та їхні наставники разом із журналістами зібралися у київському ресторані «Фламінго». Відбулася цікава розмова представників преси і чемпіонів континенту Руслана Савченка (Львів), Вадима Бажана (Кривий Ріг) і Тимура Таймазова (Київ). Цій чудовій трійці спеціальні призи вручив президент АТ «Меркурій» Семен Юфа. Головний тренер збірної Василь Кулак з рук президента НОК України Валерія Борзова отримав значок і посвідчення заслуженого тренера країни. Нарешті, наставник Тимура Таймазова Віктор Авдишев запевнив присутніх, що і на Олімпіаді в Атланті українські важкоатлети неодмінно прославлять Батьківщину.

Наших проблем за нас не розв'яжуть

Точка зору

(Закінчення. Початок у «ГУ» за 18 травня ц.р.).

Росія — молода велика ядерна держава. Вона активно веде пошук свого місця, своєї ролі на міжнародній арені. Її не задовольняє ординарна участь у програмі «Партнерство заради миру» нарівні з колишніми державами — учасницями Варшавського договору та країнами СНД. Вона прагне особливого статусу. Її активність і військова могутність дадуть змогу в недалекому майбутньому його досягти.

Та ж Росія була ініціатором ташкентської домовленості про систему колективної безпеки СНД.

Якщо більшість країн СНД поодинці обере натовський захист, цілком імовірно, що ташкентську «конструкцію» реально не буде втілено у життя. Хто ж тут що виграє і що програє?

Деякі російські політики вважають, що сучасна тенденція розвитку незалежних двосторонніх політичних та економічних відносин країн СНД з країнами НАТО шкідлива для національних інтересів Росії.

Це легко кваліфікувати як імперські амбіції. Давати такі оцінки наші політики добре вміють. Але у наведеній тезі є сенс не лише для Росії. Тобто, тенденція створення сепаратних відносин шкідлива і для наших національних інтересів, і для національних інтересів інших країн СНД.

Щоб це зрозуміти, треба усвідомити, що без активної участі у виробленні спільних із сусідами поглядів на можливі варіанти подальшого геополітичного устрою кожна молода незалежна держава може чимало чого не знайти або втратити. А Україна більш як асоційованим членом Економічного союзу СНД себе не бачить. У той же час в СНД відбуваються складні процеси. Частина країн тісно співробітничає, частина зберігає між собою деяку дистанцію.

Національні інтереси багатьох країн СНД перетинаються. Це часом призводить до небезпечного напруження. Де, як не тут, не за цих умов, усвідомити, що не можна врятуватися, ховаючи голову в пісок, що розумна активна політика — це рейки для економічних поїздів?

Позиція «прагматизму», яка вбачає в СНД лише Економічний союз (і то дуже потрібний), — це позиція хибної пасивної політики, позиція створення економічних та інших перепон для своєї ж держави.

Через пасивність України в СНД їй відводять роль потенційної противаги Росії. А що було б, якби Україна виступила ініціатором створення — разом з Росією та іншими незалежними державами — Євразійського політичного альянсу? Скажуть, таке було. Була Біловезька Пуща, Алмати, було висловлювання взаємного невдоволення та відповідні політичні пози.

Не було ініціатив України зі встановлення партнерського співробітництва з Росією. Тому й Росія не бачить нас партнером з великої літери. Тому стоїть між нами проблема Чорноморського флоту. Тому ми — не більше, як «потенційна противага».

Поряд з НАТО з'явилась програма «Партнерство заради миру». Контури цієї програми та характер її дій ще не окреслені. Все це й мають визначити її учасники — як нинішні, так і майбутні, разом з НАТО. Але це — в перспективі. Зараз кожного окремого учасника задовольняє сам факт виявленої до нього уваги з боку колись ворожої міжнародної військово-політичної структури. Це зараз. А що буде потім?

Потім, коли емоційно-ейфорична стадія становлення й наповнення згаданої програми конкретикою скінчиться, коли кожна держава-учасниця почне усвідомлювати себе суб'єктом великої партнерської «сім'ї», ці процеси призведуть до створення дочірньої організації НАТО зі своєю державою-лідером, зі своєю структурою.

Якою ж буде ця структура, коли в ній опиняться всі наші колишні партнери по СРСР, з котрими у нас суто «двосторонні» відносини? Хто буде робити з усіх нас інститут нової політичної якості? Відповідь одна: ніхто за нас не розв'яже проблем, нами ж таки породжених.

Що треба робити Україні, щоб припинити стрімкий розвиток кримсько-флотської кризи, щоб вийти на такі міжнародні позиції, які забезпечать їй повагу й безпеку?

Для цього є єдиний курс — на зайняття разом з Росією позицій лідерства у створенні дружнього щодо НАТО (у рамках програми «Партнерство заради миру») політичного альянсу на Євразійському континенті.

Якщо ініціативу в міжнародних політичних справах візьме у свої руки Україна, її поважатимуть насправді, а не декларативно. Україна дійсно буде впливати на розвиток політичного клімату в регіоні. Впливати, виходячи зі своїх, а не чужих інтересів.

Віктор МОРОЗ,
доктор технічних наук.

Економічний діагноз

Долі бувають різні

У озера Севан — тривожна

Про долю гірської перлини Вірменії — писали чимало. Севан, Байкал, Арал — ці назви мандрували з однієї екологічної конференції на іншу. Свого часу «великий романтик» Микита Хрущов підписав грандіозний, на його думку, проект про будівництво 48-кілометрового тунелю. Було розгорнуто народне будівництво — й води ріки Арна потекли до Севану, що мілішав. Тільки до 80-х років вдалося виправити ситуацію. У кожному разі, рівень води не знижувався, більше того, поступово підвищувався. Однак ненадовго. Через жорстоку енергетичну кризу уряд республіки в 90-ті роки ухвалив рішення щодо введення в експлуатацію Севанської ГЕС. І з водоймища почали щодоби викачувати по 2,5 мільйона кубометрів води. Лише нещодавно було припинено відтік води з Севану.

Однак найближчими 2—3 роками озеро опиниться на порозі нової екологічної катастрофи, попереджує директор Інституту гідроекології та іхтіології Національної академії наук, доктор біологічних наук Рафаель Оганесян. Бурхливий розвиток водоростей, погіршення питних якостей води є результатом дії двох чинників: зниження рівня води в озері на 18 метрів і надлишкового надходження біогенних елементів з водозбірного басейну.

Різко збільшився і промисел риби. За оцінками вірменських експертів, як відзначає Р.Оганесян, браконьєрський вилов риби у 5—6 разів перевищує науково обгрунтований.

Хоча населення і стурбоване ситуацією на Севані, проте охоче купує севанську рибу, якою завалено єреванські ринки. А що робити? Їсти хочеться всім. Але слід пам'ятати: іншого такого водного басейну у Вірменії немає, і порушення його балансу неминуче призведе до руйнації екологічної системи всієї республіки. Так стається завжди, коли людина забуває про власну відповідальність перед природою і наступними поколіннями.

Віген САРКІСЯН.

Єреван.

Гортаючи зарубіжну пресу

«Зміна караулу» чи зміна політики?

Наша газета вже коротко повідомляла про ситуацію в Угорщині після першого туру парламентських виборів, який відбувся минулого тижня. Вибори привернули до себе увагу багатьох засобів масової інформації — перш за все у зв'язку з перемогою лівих партій.

«Колишні комуністи в Угорщині, — констатує газета «Нью-Йорк таймс», — відсторонені від влади кілька років тому, судячи з результатів першого раунду виборів, стануть домінуючою партією у новому коаліційному уряді країни». Так, буквально в усіх коментарях ідеться про перемогу саме комуністів. «Угорська соціалістична партія (УСП) — це не безневинне об'єднання, яке не має минулого. Усвідомлюючи це, керівництво партії обіцяло, що відмовиться від одноосібного правління навіть у разі абсолютної перемоги. Тепер слід було б згадати про цю обіцянку. Союз вільних демократів, інший переможець на виборах, є необхідним партнером по коаліції. Він зміг би протидіяти посткомуністам, які одержали владу, якби вони захотіли повернутися до тоталітарного правління», — така думка німецької газети «Зюддойче цайтунг». Інша німецька газета, «Ганноверше альгемайне цайтунг», у свою чергу, зауважує: «Хоча невдоволені виборці привели до влади соціалістів, відвернувшись від правлячої донедавна національно-консервативної партії "Демократичний форум", це не означає прагнення повернутися до передемократичної епохи. УСП хоча й вийшла з комуністичної партії, однак шлях, який подолали її голова Дьюла Хорн та інші члени керівництва, можливо — майбутні міністри, заслуговує довіри».

Преса оцінює вибори не тільки з точки зору перспективи для угорського суспільства, а й звертає увагу на те, що вони стали віхою у новітній історії Угорщини. Французька газета «Монд» пише в передовій статті, що «очевидна перемога соціалістів у першому турі виборів остаточно закриває першу главу історії посткомунізму (в Угорщині)». Що ж до перспектив, то паризька газета «Ліберасьйон» зупиняється на нагальному для Угорщини питанні: чи зуміють соціалісти набрати у другому турі виборів досить голосів для того, щоб одноосібно сформувати уряд?

Як бачимо, західні засоби інформації хоча й висловлюють певну довіру УСП, все ж таки порушують питання про необхідність політичної «страховки» від повернення тоталітарної системи — через утворення коаліційного уряду.

Вибори в Угорщині відбулися на тлі загальних політичних процесів у Східній Європі і, разом з тим, самі їх складовою частиною. Характеризуючи ці процеси і відштовхуючись при цьому від факту перемоги УСП, згадувана «Монд» пише: «За винятком Чехії та Естонії, повсюди колишні комуністи, які більш-менш змінилися, повернулися до влади. Але іронія долі полягає у тому, що соціалістичні сили приходять до влади у тих країнах, де перехід до ринкових відносин удався найбільше. Таким чином успіх колишніх комуністичних партій не можна пояснювати побутовими труднощами і високою ціною реформ. Ці партії скористалися тимчасовою ізоляцією від керування своїми країнами, щоб змінити ряди, і зуміли тепер представити виборцям картину партій, в яких експерти цінять вище, ніж ідеологи».

Отже, комуністи — у демократичному іміджі, з ринковими гаслами — повертаються. «Зміна караулу» чи зміна політики? Час покаже...

Огляд підготував
Володимир САВЦОВ.

Продиктовано в номер

Ультиматум Н.Назарбаєву

висунув минулої середи голова виконкому Конгресу російських громад Казахстану Д.Рогозін. Він, зокрема, заявив: «Якщо один з лідерів казахстанської російської громади Б.Супрунюк, арештований 12 квітня, не буде звільнений з-під варти до 1-го червня, то ми розпочнемо реалізацію власних планів щодо його звільнення». При цьому Д.Рогозін пообіцяв влаштувати масові заворушення в республіці, якщо не буде реакції властей на цей ультиматум. Генпрокуратура Казахстану повідомила, що справа громадянина Росії Б.Супрунюка, якого звинувачено у розпалюванні міжнаціональної ворожнечі, розглядатиметься згідно із казахстанським законодавством.

Поспішають і готові на все

Польща готова зробити Північноатлантичному союзу найнеочікуваніші пропозиції, щоб якнайшвидше стати повноправним членом НАТО. Про це повідомила вчора німецька газета «Вельт», посилаючись на секретний документ польського уряду, який має редакція.

Цей документ, розроблений в рамках програми «Партнерство заради миру», планується подати на розгляд натовських міністрів оборони наступного тижня. Варшава, вважають у Брюсселі, поспішає з прийняттям в НАТО тому, що із занепокоєнням стежить за подіями в Росії.

Вільну працю — вільним людям

Постійний представник України в Женеві посол О.Сліпченко днями відвідав генерального директора Міжнародної організації праці (МОП) Н.Хансена і вручив ратифікаційні грамоти про приєднання нашої країни до чотирьох конвенцій МОП, що довело число ратифікованих Україною документів з соціально-трудових питань до 50. При цьому представник України зазначив, що ратифікація Верховною Радою шести конвенцій МОП лише за останніх півроку є свідченням наближення українського законодавства до високих міжнародних стандартів.

Усі жертви не порахуєш

З 1 січня нинішнього року під час бойових дій в Кабулі, за офіційними даними, загинуло 2,5 тисячі чоловік і понад 17 тисяч поранено. Третина населення афганської столиці залишила своє житло в пошуках безпечнішого місця.

Тим часом в адміністративному центрі провінції Вардак тривають бої між прихильниками Президента країни Раббані та загонами прем'єр-міністра Хекматіара. Сторони використовують під час сутичок танки та артилерію.

Що видно з паризького вікна?

Посол України у Франції Ю.Кочубей зустрівся з дипломатичним радником глави уряду Франції Б.Демонферраном. Обговорено перспективи розвитку відносин між двома державами, наголошено на необхідності їх подальшої динамізації.

Під час бесіди порушено питання щодо інтеграції України в існуючі європейські структури, зокрема ЄС, ЗЄС, Раду Європи. Відбувся також обмін думками з приводу підготовки до інавгураційної конференції Пакту стабільності в Європі, яка відбудеться у Парижі наступного тижня.

Дипломати вдячні за активність

З 9 по 14 травня проходили Дні України в Фінляндії. Цей тиждень був насичений важливими подіями, адже така широкомасштабна акція вперше відбувалася на фінляндській землі. У підготовці і проведенні Днів України брали участь представники міністерств і відомств, творчі колективи. Посольство України у Фінляндії висловило їм за це велику і щиру вдячність.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

«Неначе соняшник за сонцем, повертаймо голови за Шевченком...»

Ще зовсім недавно одна з найбільших областей України — Миколаївщина, вважалася зразковою моделлю будівництва «світлого майбутнього». Та національна гідність, культура, традиції народу внутрішньо ніколи не згиналися під ідеологічним тягарем. Яскравим свідченням цього є те, що тільки одне місто степового краю — Первомайськ, виплекало й зростило таких синів, які склали честь і славу цілого народу. Це лауреати Шевченківської премії поет Микола Вінграновський, художник Андрій Антонюк. Звідси родом поет і відомий археолог-дослідник (нині, на жаль, покійний) Борис Мозолевський. У Первомайську живе і працює відомий український поет, колишній правозахисник Олекса Різників (Різниченко), який пройшов через брежнєвські концтабори. Його нова збірка віршів «Терновий вогонь», що вийшла друком торік у видавництві «Український письменник», — це сповідь серця. Сторінки книжки сповнені глибоких філософських роздумів про драматизм і радісні сподівання наших днів...

У ці світлі травневі дні степовий край зустрічає Шевченківське свято «В сім'ї вольній, новій». У центрі Миколаєва, біля пам'ятника Великому Кобзареві, 20 травня зберуться на урочисте відкриття степовики, відомі діячі культури та мистецтва з усієї України. Усі клопоти щодо організації та проведення Шевченківських днів на Миколаївщині взяла на себе обласна Рада народних депутатів.

Культурницька акція такого великого масштабу проходить тут уперше. І літературні та мистецькі вечори, виставки, святкові спектаклі, безумовно, служитимуть дальшому розвиткові національної самосвідомості, утвердженню демократії та незалежності.

22-го травня в Первомайську, на мальовничих берегах річок Південний Буг та Синюха, відбудуться народні гуляння, зустрічі з членами делегації, великий концерт у міському Будинку культури. Це стане заключним акордом свята.

Інф. «Голосу України».

Клуб книголюбів

ВОЗСТАВ ОД ГРОБА, СЛОВО ВСТАЛО...

Нові видання про Тараса Шевченка

Ми вже повідомляли (19.04.94 — «Путівник у книжковому морі») про створення при Будинку письменників України книжково-інформаційного центру книги. Він починає акумулювати всі новинки українського книжкового ринку — державних та комерційних (приватних) видавництв. Від давнини до сучасності — такий спектр невеликих оглядів нових українських видань започатковуємо в клубі книголюбів. Його веде директор Будинку письменників України літературний критик Леонід Кореневич.

Серед найновіших видань хотів би звернути увагу передусім на книгу про Тараса Шевченка «Доля». Це велике видання альбомного типу (800 стор.), в якому споліджено про життя геніального поета, про людей, з якими він приятелював та зустрічався, і про світ, який його оточував, про документи з його іменем, про картини та про прижиттєві зображення — в малюнках, гравюрах та портретах.

Книгу по зернинах збирав і упорядкував відомий письменник, першовідкривач багатьох літописних скарбів Валерій Шевчук, а допомогли йому укласти її художник Юрій Іванченко та Андрій В'юник. Випустило в світ «Долю» видавництво «Дніпро».

Ще до одного видання про Шевченка хотів би привернути вашу увагу — Павло Зайцев «Життя Тараса Шевченка». Дехто скаже: яка ж це новина? Ми чули дещо про автора. Так, головно, з лайливих вуст. Та й кому була потрібна в добу тоталітаризму й поспільного фальшування історія правди біографії Тараса Шевченка?

Книга професора Павла Зайцева — це передрук з видання 1955 року (Нью-Йорк—Париж—Мюнхен). Хоча могла б з'явитися й раніше — ще 1939 року у Львові. Та внаслідок «золотого вересня» вона так і не побачила світу. Хто б міг дозволити авторові зустрітися з читачем, коли він у минулому — член Центральної Ради, начальник канцелярії Генерального секретаріату освіти, директор департаменту загальних прав освіти, а потім, на еміграції — голова комісії шевченкознавства НТШ, член Української вільної академії наук, директор Інституту шевченкознавства при УВАН.

От і приходить до нас це унікальне видання тільки тепер, у пору розбудови вільної незалежної України. Пропонована книга — вершина серед шевченківських праць. Вона вийшла одразу в двох видавництвах — в акціонерному товаристві «Обереги» та в «Мистецтві» — видання, наближене до подарункового, доповнене значною кількістю ілюстрацій, архівних матеріалів, фото, репродукцій творів як Шевченка, так і його сучасників.

Коли ми сьогодні говоримо про Шевченка, згадуємо 22 травня 60-х років. Саме в цей день передова київська інтелігенція, студентська молодь почали збиратися біля пам'ятника Шевченкові у Києві, в день, коли труна з тілом поета повернулася з берегів Неви до рідної землі. Та невільно було класти квіти до пам'ятника, декламувати його вірші, співати його пісні. Арешти, вигнання з роботи, переслідування.

І от 8 травня 1991 року з ініціативи правління Львівського братства Тараса Шевченка група його шанувальників здійснила похід-реквієм за маршрутом, за яким 130 років тому везли труну з тілом геніального українського поета. Від першої могили на Смоленському кладовищі в Санкт-Петербурзі до могили поета в Каневі. Через Москву, Серпухов, Тулу, Орел, Кроми, Дмитровськ, Упорой, Севськ, Глухів, Кролевець, Батурин, Борзну, Оленівку, Ніжин, Носівку, Козелець, Бровари, Київ.

Тепер і ви, читачу, можете пройти цим шляхом завдяки ошатній подарунковій книзі «Останнім шляхом Кобзаря», що видрукована у видавництві «Український літопис». Упорядник — Микола Новицький. Книга відкривається переднім словом Президента України Леоніда Кравчука. Перегортаючи її сторінки, ви пройметеся духом походу- реквієму, зможете повніше осмислити шлях Шевченка до нас, ознайомитися з розповідями і роздумами відомих політичних та релігійних діячів, письменників і науковців про вплив Кобзаря на сучасне українське духовне життя. Книга багато ілюстрована.

До Шевченківських свят підготувало свій дарунок читачам і дніпропетровське видавництво «Січ» — «Шевченкіана в екслібрисі». Ошатний альбом подає понад 250 книжкових знаків, виконаних сімдесят трьома художниками, серед яких Іван Крислач, Олена Кульчицька, Василь Лопата, Іван Пантелюк, Микола Стратілат, художники з Івано-Франківська і Києва, Дніпропетровська і Маріуполя, Харкова і Білої Церкви, Львова і Сум, Новоросійська і Сімферополя.

Упорядник альбому — Василь Хворост, загальну редакцію здійснив віце-президент Товариства гуманітарного партнерства «Україна — ФРН» В.Чернишов, провідний спонсор — Дніпросервісбанк, а видрукувала це прекрасне подарункове видання Дніпропетровська обласна книжкова друкарня. Переднє слово подано українською, німецькою, англійською та французькою мовами.

Фірма «Довіра» (Київ) до 180-річчя від дня народження Кобзаря видала прекрасний «Шевченківський календар» на 1994 рік. Цим започатковується випуск серії календарів, присвячених видатним діячам української історії та її визначним подіям. До «Шевченківського календаря» ввійшли факти з життя та діяльності Т.Г.Шевченка, які в джерелах та літературі мають конкретне датування. Кольорові ілюстрації, гарний друк на крейдяному папері роблять цей календар справжнім подарунком учителям, учням, студентам, усім, кого цікавить історія України. Це не просто календар,а посібник у навчальній та виховній роботі.

Додаю до цього, що вийшло й кілька «Кобзарів», зокрема подарункових. У «Просвіті» — з ілюстраціями Василя Лопати, у «Дніпрі» — з ілюстраціями Івана Марченка. А «Український письменник» завдяки багаторічній праці Леонтія Кир'якова подарував «Кобзар» ромейською мовою — для українських греків. Усі ці видання зроблені з пієтетом і глибокою повагою до поета. То справжні дарунки учасникам травневого Шевченківського свята «В сім'ї вольній, новій».

Леонід КОРЕНЕВИЧ.

Обереги духовності

Не дискредитувати, а примножувати культурні надбання країни

Розмірковуючи над необхідністю заснування в країні державних нагород, хотів би висловити ряд своїх думок щодо порушеної проблеми, котра, на мій погляд, конче актуальна й злободенна.

Звісно, будівництво молодої незалежної держави Україна — процес надзвичайно болісний, подекуди й трагічний: економічна криза, політична нестабільність, незлагода, озлобленість поміж людьми... Здавалося б, на цьому перехідному етапі становлення суверенної держави урядові не до культури. Але, яким би це не видалось парадоксальним на перший погляд, саме на крутих зламах історії України урядові слід дбати і про економіку, і про політику, і про культуру. Що й закономірно, адже руйнувати легше,ніж зводити. На превеликий жаль, за сімдесят років тоталітарного режиму у нас зруйновано більше, ніж зведено. Тож слава Богу, що нарешті схаменулися й збагнули: нищити духовні скарби — великий гріх.

Вдумаймось лишень...

За всю історію України її талановитим народом створено величезний духовний потенціал, неперевершені мистецькі скарби, геніальну пісенну спадщину, що слугує оберегом духовності, допомагає вистояти у скрутну годину, не втратити почуття любові до землі, мови, історії, культури. І, зрештою, одне до одного.

Але як ми поводимося з цими надбаннями?

Прикро констатувати, але держава нині, приміром, практично припинила піклуватися про діяльність творчих спілок, кинувши їх напризволяще, на самовиживання. Мовляв, спочатку вирішимо всілякі політичні та економічні негаразди, а потім візьмемося за культуру, науку й освіту. А коли взяти будь-яку цивілізовану країну, то у ній водночас дбають і про економіку, і про культуру, і про освіту: тут ідеться навіть не про матеріальне забезпечення, а моральну підтримку митця. Й у цьому аспекті неабияку роль відіграють державні нагороди — відзнаки творчих досягнень діячів культури, мистецтва. І для цього не потрібно великих капіталовкладень. Зате який ефект! Це і повага до людини, до її праці, здобутків. Це, зрештою, і соціальний захист митця.

А що ж маємо реально?

На жаль, про таланти у нас забули. Мало того, знайшлися сили, котрі встановили невидимий мораторій на державні нагороди. А деякі «керівники від мистецтва» вважають, що нагороди взагалі не потрібні. Тож і не дивно, що серед них ті, хто, не маючи власних нагород, не присуджує їх і іншим — гідним цих державних відзнак. Чим, фактично, дискредитує і себе, і країну.

Так хто ж ці «керівники від мистецтва» насправді, котрі навіть не вважають за потрібне залучати до процесу присвоєння нагород митців-професіоналів? Чи ж не ті, хто в минулому нівелював творчий доробок навіть таких визначних художників, як М.Заньковецька, О.Довженко, Б.Гмиря, Б.Которович, Є.Мирошниченко й інших, що примножували славу української культури? І чи ж не ті, хто, прагнучи посилити власний «авторитет», вплив на митців, створював усілякі бюрократичні перепони, накладаючи мораторії на державні нагороди, про що, власне, вже багато написано?

На мій погляд, просто неймовірним є те, що серед вище згаданих «доброзичливців» бачимо і... міністра культури України І. Дзюбу, якого я поважаю як літературознавця й критика, але з його діями як міністра культури не можу погодитися. Він нещодавно, займаючись пошуком майбутнього художнього керівника для ще не створеного хору і спонсорів для так званого «проекту Україна», котрим передбачено проведення міжнародного турне тим же, ще не існуючим хором, вважає за потрібне шукати такого керівника... за кордоном. Віддаючи при цьому перевагу колишньому директорові Київського театру опери та балету В. Колеснику, який заради власних амбіцій давно вже покинув Україну напризволяще і займається мистецьким бізнесом у Канаді.

Тож як це розуміти?!

Вважаю, що подібні заяви, а тим більше міністра культури України, не роблять честі ні йому, ні молодій державі. Навпаки — дискредитують і країну, і його самого. Окрім того, згадані дії міністра культури можуть убити в людині не лише віру в істинну вартість духовних надбань народу, а й бажання їх примножувати...

Як на мене, в подібних ситуаціях варто діяти навпаки: не лише знаходити на батьківщині митців-професіоналів, які б гідно представляли мистецькі надбання України за кордоном, а й від імені держави всебічно заохочувати нагородами митців, котрі гідні цих високих відзнак. І котрі творчою працею саме тут, на батьківщині, примножують культурні надбання народу. А щодо форм, то вони можуть бути різними. І переконаний,що стимулювання провідних митців дасть відчутні результати. А це, в свою чергу, посилить віру у тимчасовість політичної, економічної й соціальної кризи. Посилить почуття їхньої відповідальності, причетності до розбудови країни, примноження її духовних надбань. Було б доцільно комісії у питаннях державних нагород створити художню раду, до складу якої входили б компетентні діячі культури, що здатні професіонально визначати форми заохочень митців й об'єктивно підходити до справи державної ваги. Тому до цих мистецьких акцій варто залучати творчі спілки — Всеукраїнську музичну спілку, Спілку композиторів, Спілку театральних діячів, Спілку кінематографістів України, інші громадські об'єднання.

Завершуючи свої роздуми щодо впровадження в країні державних нагород, вважаю за необхідне наголосити: слід ліквідувати невидимий мораторій на державні нагороди, введений у країні силами, котрі всіляко гальмують процес впровадження в державі економічних, політичних і культурологічних реформ, входження України у світову систему ринкових відносин.

Анатолій АВДІЄВСЬКИЙ,

голова Всеукраїнської музичної спілки, народний артист України, лауреат Державної премії України імені Т. Г. Шевченка, член-кореспондент АПН.

Іноземні інвестори вичікують,

більше цінуючи стабільність, ніж короткочасні податкові «канікули»

Чому не йдуть в Україну іноземні інвестори? Це запитання актуальне вже досить тривалий час. Тож минулого року на прохання уряду Консультативна служба з питань іноземних інвестицій (спільний орган Міжнародної фінансової корпорації, багатостороннього Агентства з питань інвестиційних гарантій та Світового банку) провела дослідження, метою якого було визначити ключові перешкоди на шляху прямих іноземних інвестицій (ПІІ) та можливі шляхи поліпшення інвестиційного середовища в Україні. Оскільки з часу проведення зазначених досліджень інвестиційне середовище в країні практично не змінилося, буде корисно, гадаємо, викласти основні положення заключного документа, який містить аналіз ситуації та рекомендації для її поліпшення.

I

УКРАЇНА має хороші перспективи розвитку завдяки великому внутрішньому ринку, високому рівню освіти населення, значному промисловому та сільськогосподарському потенціалові. Однак здійснити перехід до ефективної та конкурентоспроможної ринкової економіки неможливо без залучення прямих іноземних інвестицій, які несуть із собою не лише капітал, а й сучасні технології, досвід менеджменту та вихід на експортні ринки. ПІІ здатні відіграти суттєву роль у приватизації та перебудові існуючих підприємств й у створенні нових виробничих потужностей.

Втім, поки що Україна неспроможна запропонувати політичні, економічні та організаційні умови, які привабили б серйозні ПІІ у потрібних обсягах і формах. Умови для ПІІ в Україні зараз гірші, ніж у багатьох країнах світу і навіть у інших країнах регіону, а тому обсяг ПІІ дуже незначний, припливу нових іноземних капіталовкладень немає. Більшість існуючих та потенційних інвесторів — це дрібні капіталовкладники, які шукають швидкого прибутку від швидких угод. Серйозні інвестори, яких Україна потребує і могла б потенційно привабити, чекають поліпшення інвестиційного оточення. Для активного залучення ПІІ Україні необхідно щонайперше досягти: стабілізації макроекономічного оточення, включаючи питання інфляції, курсів обміну іноземної валюти та доступу до неї стабілізації комплексу законодавчих актів, що регулюють підприємницьку діяльність. І все це — на тлі загальної стабілізації економічного та суспільно-політичного становища в країні.

II

ПРОБЛЕМИ залучення прямих іноземних інвестицій стосуються перш за все таких сфер, як: правове оточення, валютний і зовнішньоторговельний режими, оподаткування, приватизація та інші.

Зокрема, правова система України складається з великої кількості законів та нормативних актів, які було видано за різних політичних та економічних систем. Їх можна поділити на чотири великі групи: закони колишнього СРСР, які чинні доти, доки вони не суперечать законам України; закони, прийняті парламентом Української РСР до проголошення незалежності; закони, прийняті після проголошення незалежності; декрети, прийняті Кабінетом міністрів на підставі закону, який зупинив повноваження парламенту на 6 місяців й надав урядові право декретного керування.

Всі ці закони не узгоджені між собою і досить часто суперечать один одному. До сьогодні в Україні практично немає стратегії розвитку законодавства.

Є серйозні недоліки в механізмах впровадження законів: постанови окремих міністрів нерідко використовуються для зміни або відміни положень закону. Нема офіційно засвідчених перекладів юридичних документів. Тому необхідно створити орган для побудови цілісної правової системи — компактну робочу групу з декількох юристів-експертів у галузі комерційного права, яка була б підзвітна і парламенту, і уряду і яка б виконувала протягом 3—5 років роль «архітектора» нової правової системи. Необхідно знову визначити чіткі принципи ієрархії правових актів для вирішення конфліктів між законами, декретами та постановами. Положення про це повинні бути введені до нової Конституції та до Цивільного кодексу. Органам державного управління слід стандартизувати ту частину законодавчого процесу, яка стосується набуття чинності та публікації законів (створити, наприклад, при Міністерстві юстиції спеціальний підрозділ з опублікування, який також займався б офіційними перекладами текстів законів на найважливіші іноземні мови) та ін.

III

ОКРЕМИЙ блок проблем пов'язаний з правами власності, що є наріжним каменем будь-якого орієнтованого на ринок правового середовища. Тому в новій Конституції потрібно закріпити повне визнання та захист ключових концепцій приватної власності (право володіти, розпоряджатися власністю, право передавати власність або контроль над нею як забезпечення боргових зобов'язань). На законодавчому рівні слід чітко визначити, яке майно не може передаватися у володіння або в оренду іноземним інвесторам; визначити юридичні права на землю, а також на довгострокову оренду землі.

Закон України про іноземні інвестиції, прийнятий у березні 1992 року, був одним з найкращих у країнах колишнього Радянського Союзу і подав міжнародному інвестиційному товариству надію, що керівництво України розуміє необхідність заохочення ПІІ для успіху економічних перетворень. Закон передбачав значні гарантії, права та пільги іноземним інвесторам. Разом з тим, навіть у тій привабливій редакції закон не розв'язував усього комплексу проблем у сфері ПІІ.

Так, скажімо, у законі не було чіткого визначення галузей та видів діяльності, відкритих для іноземної участі, замість того іноземним інвесторам надавалося право займатися будь-якими видами діяльності, «за винятком заборонених чинними на території України законами». Подібне формулювання фактично резервувало право законодавчої влади в майбутньому дискримінувати іноземних інвесторів.

Податкові «канікули», декларовані в Законі, далеко не завжди (про що свідчить досвід багатьох країн) приваблюють серйозні довгострокові інвестиції, оскільки більшість інвесторів віддає перевагу єдиній стабільній системі з розумними ставками податку, а не короткочасним податковим «канікулам», долю яких не завжди можна передбачити. При цьому істотно погіршує ситуацію загальна нестабільність правового клімату, що оточує іноземні інвестиції. Так, гарантії, надані законом, значною мірою були підірвані декретами Кабінету міністрів, які скасували положення про п'ятирічне звільнення іноземних інвестицій від податку на добавлену вартість та мита на імпорт/експорт. Особливий вплив справило введення ПДВ, яке набуло зворотної сили й поширилося на вже існуючі підприємства, незважаючи на те, що стаття 9 Закону про іноземні інвестиції передбачала 10-річний захист від можливих несприятливих змін у законодавстві.

IV

ЯКІ можуть бути рекомендації надалі?

Якщо існує потреба закрити деякі типи діяльності для іноземних інвесторів, то це слід робити у вигляді чіткого короткого «Забороненого переліку», у всіх інших випадках інвестицію автоматично реєструвати (без будь-яких додаткових процедур). Слід також чітко визначити процедури та способи участі ПІІ у приватизації, оскільки дискримінація ПІІ в цьому процесі може негативно вплинути на інвестиційний клімат узагалі і на подальший розвиток середніх та великих приватизованих підприємств зокрема. Важливо забезпечити можливість звертання до третьої сторони для розв'язання конфліктів, оскільки поки що немає доказів компетентності місцевих державних арбітражних судів. Необхідна універсальна недискримінаційна податкова система з розумними ставками податку, однакова для українських і для іноземних інвесторів.

Для нормальної підприємницької діяльності необхідно також мати достатньо стабільну національну валюту, а також вільну можливість конвертувати внутрішню валюту в іноземну і навпаки за однаковим курсом обміну.

Оцінюючи валютний режим країни, іноземний інвестор звертає увагу на такі основні моменти: наявність законів, які гарантують доступ до іноземної валюти; макроекономічні умови, що впливають на реальну кількість конвертованої валюти, котру система може надати для задоволення валютних потреб інвестора.

У зв'язку з цим треба якнайшвидше переходити до єдиного обмінного курсу, що визначається головним чином дією ринкових сил, а також забезпечити належний доступ до валюти для підприємств. Можливим способом вирішення цієї проблеми могло б стати утворення якогось вторинного валютного ринку, відкритого для підприємств. Для працездатності подібного ринку необхідно, щоб офіційний курс тримався близько до ринкового. Існування офіційного потрібно розглядати лише як тимчасовий захід періоду переходу до єдиного обмінного курсу.

Розпад колишньої торговельної системи призвів до того, що Україна зіткнулася з гострою потребою в торгових партнерах. Але, незважаючи на це, торговий режим України має явну «антиекспортну» спрямованість через складну систему експортних квот, ліцензій та податків. Відсутність стимулів до експорту істотно заважає потенційним іноземним інвестиціям, які могли б бути особливо корисними у справі встановлення та відновлення торговельних зв'язків.

Тому для зменшення експортних перешкод необхідно відмовитися від системи експортних квот і ліцензій, знизити рівень експортних тарифів і податків. При цьому потенційні втрати надходжень будуть компенсовані збільшенням обсягів легального експорту.

Низькі податки самі по собі не залучатимуть значні ПІІ, але нестабільність податкової системи або надмірні ставки податку стримуватимуть інвестиції.

Тож треба впровадити звичайні правила, до яких звикли інвестори, а також зробити ефективні податкові ставки прийнятними з точки зору міжнародних норм.

По-перше, уряд повинен зробити структуру корпоративних податків менш складною, впровадити однорідніщу структуру оподаткування для всіх підприємств.

По-друге, розробити реалістичні графіки амортизацій і, **по-трете,** розробити положення про покриття збитків за рахунок майбутніх прибутків та про індексацію з урахуванням інфляції, що відповідали б міжнародним стандартам. Після внесення цих змін податкові «канікули» слід скасувати, податкова система повинна бути однаковою для всіх приватних підприємств, незалежно від національності їх власників.

Успішна приватизація великих та середніх підприємств потребує значної кількості капіталу. Для модернізації приватизованих підприємств необхідно набагато більше, ніж просто інвестиційний капітал. Саме ПІІ здатні принести, крім капіталу, нові технології, управління, ринкові навички, доступ до міжнародного ринку тощо. Якщо уряд нав'яже серйозні обмеження на ПІІ у процесі приватизації, то без таких елементів менеджменту, як контроль якості, облік, маркетинг, збут та фінансове планування, великим і середнім підприємствам буде важко стати конкурентоспроможними на світовому ринку. Не відкидаючи того факту, що іноземці мають непропорційно більшу купівельну спроможність, ніж громадяни України, все ж варто зазначити, що введення подвійного або множинного курсу обміну для іноземців призведе до подальшого викривлення валютного режиму, відверне іноземні інвестиції, зменшить вартість фондів і заохочуватиме оформлення продажу на підставних осіб.

Як можливий варіант можна запропонувати поетапну приватизацію, коли іноземцям надаватиметься право участі лише на другому або третьому етапі торгів. Необхідно також обмежити кількість голосуючих акцій, що будуть розподілятися серед адміністрації та працівників підприємств (цей курс повинна регулювати якась гнучка схема, щоб іноземні інвестори також мали можливість певного контролю над приватизованими підприємствами).

V

І НАРЕШТІ, потрібно зазначити, що в Україні поки що ні в уряді, ні в законодавчих органах, ні в суспільстві загалом нема достатнього розуміння ролі ПІІ для розвитку економіки. Як наслідок, не існує узгодженої політики щодо ПІІ, важко досягти згоди стосовно стратегії реформ, немає надійної служби допомоги інвесторам.

Тому протягом найближчих 2 років необхідно вирішити два основних завдання: сприяти кращому розумінню ролі іноземних інвестицій як для реалізації нових проектів, так і для приватизації існуючих, та надати ефективну допомогу інвесторам, створити центр, який надавав би необхідну інформацію, а також допомагав органам державного управління удосконалювати відповідні правила та процедури.

Сторінку підготував Сергій ЛАВРЕНЮК.

ПОКИ ЩО СП СПРАВНО ТОРГУЮТЬ

У зв'язку з активізацією в Україні державної політики залучення іноземних інвестицій значна роль відводиться співробітництву з іноземними державами, зокрема і такій формі, як спільні підприємства (СП). На початок 1994 року в Україні діяло 2530 спільних із зарубіжними партнерами підприємств. З них виробляло продукцію і надавало послуги 1549 підприємств — на суму близько 3,0 трлн. крб., експорт становив 310,4 млн. доларів США, імпорт — 394,5 млн. доларів США.

Четверту частину від загальної кількості СП створено з країнами Європейської співдружності, з них із ФРН 214. Так, спільними з ФРН підприємствами було реалізовано продукції на внутрішньому ринку України на суму майже 350 млрд. крб. і майже 23 млн. доларів США. Найбільше таких СП діє в Києві, Одеській, Львівській, Дніпропетровській, Харківській, Івано-Франківській областях.

Щодо структури експорту СП, то вона в основному дублює структуру експорту України. Вивозять сировину, метал, пальне, товари народного споживання, завозять техніку, устаткування, запасні частини до них, оргтехніку, продовольчі товари. Проте стан економіки в Україні не дає змоги говорити, що СП стають повноцінною складовою ринку.

Сподіватися на високотехнологічні спільні підприємства з зарубіжними партнерами ми можемо тільки в окремих галузях. У першу чергу, в галузях військово-промислового комплексу, де почалася конверсія в космічних і фундаментальних дослідженнях. Але ми зацікавлені, щоб спільний бізнес пустив глибоке коріння, був взаємовигідним і охоплював увесь спектр інтересів. Особливо потребують уваги в Україні такі сфери, як виробництво та переробка сільськогосподарської продукції, виробництво товарів для села, ліків та медичної техніки, технічне переозброєння промисловості, металургія та енергетика, будівництво доріг, оздоровлення природи, енергозбереження. З цією метою держава створюватиме сприятливі умови іноземному капіталові, що братиме участь у модернізації пріоритетних галузей. Значну роль при цьому повинна відіграти розробка пільг спільним підприємствам у наукомістких галузях, а також тим, які використовують передові технології.

Понеділок, 23 травня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Док.фільм «Кобзар».
8.45 СВ-Сімейний варіант.
9.15 «Шануймося, друзі.» Випуск 4.
10.10 Телефільм «Музика годинників».
10.20 Зустрічі в Українському Домі. Митрополит Київський Філарет.
10.50 «Час збирати каміння». 1 серія.
12.00 УТН.
12.10 Спогади про «Слов'янський базар». Частина 1.
13.05 Наше коло.
13.35 Концерт народної артистки України Г. Мурзай.
14.40 - 15.40 Національна Академія Наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація та реклама. Комп'ютерна інформація абоненту.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.40 Телефільм «Владислав Городецький».
16.55 Програма передач.
17.00 «Без протоколу». Аналітична програма.
17.45 Телефільм «Незавершений автопортрет. Георгій Нарбут».
18.15 Обличчям до столиці.
18.45 Приват-Інфо.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ інформує.
19.15 Версія.
19.30 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Ближче до діла», «Візитна картка», «Добрий знак».
20.20 Вечірній концерт.
20.30 Реклама.
20.35 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ інформує.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Одеській кіностудії — 75. Худ.фільм «Приморський бульвар». 1 і 2 серії.
23.55 УТН.

Канал «Останкіно»

14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Підприємець.
15.20 Грає В. Грідін (баян).
15.30 Нові імена.
16.10 Зоряний час.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 «Гол». Футбольна вікторина.
17.55 Документи і долі.
18.05 Погода.
18.10 Прем'єра худ.телесеріалу «Гарячев та інші». 27 серія.
18.40 Мініатюра.
18.55 «Ми». Авторська програма В.Познера.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 «Монолог».
20.55 А. Міллер. «Після гріхопадіння». Прем'єра фільму-вистави Театру ім. М. Гоголя.
23.20 Новини.
23.30 Прес-експрес.
23.40 Нові обивателі.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.00 Вісті.
6.20 Потрібні.. Потрібні...
6.30 Формула-730.
7.00 Час ділових людей.
7.30 Вустами малят.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.30 Ваше право.
8.45 «Наш день». Док. фільм.
9.25 Чарівна скринька.
9.35 Телегазета.
9.40 Селянське питання.
10.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Бізнес у Росії.
15.50 Там-там новини.
16.05 «Згасла зірка?»
16.50 С.Рахманінов. Другий концерт для фортепіано з оркестром.
17.30 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.00 «СПРУТ-5» Худ. фільм. 2 серія.
18.55 Київська панорама.
19.15 Візитка. Катерина Вороненко.
19.20 Казкове чаювання.
19.30 СНН.
20.00 Всесвітні розваги.
20.25 Візитка.
20.30 Перехрестя.
21.10 «Спрут-5». Продовження худ.фільму.
21.50 Бескиди культури.
22.30 СІТ-3.
22.40 Телегра «5 плюс 1».
23.00 Вікна.
23.30 Візитка.
23.35 До 100-річчя кінематографа. Світове кіноминуле. Худ.фільм «Кроки».
1.05 СІТ-3.
1.10 Про-відео.

Вівторок, 24 травня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Приват-Інфо.
8.25 «Маленький принц» сучасної хореографії.
9.05 Доброго вам здоров'я. Шлях до материнського щастя.
9.40 Для дітей. «Будиночок-пряничок».
10.55 «Час збирати каміння». 2 серія.
12.00 УТН.
12.10 Спогади про «Слов'янський базар». Частина 2.
14.40 — 15.40 Національна Академія Наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім». Відеоінформація та реклама. Комп'ютерна інформація абоненту.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Мій золотий синочку». Лялькова вистава.
16.55 Освітній канал для школярів. «Кобзар» коштом Симиренка. «На всі руки майстер». Вишивка.
17.40 Інструментальні мініатюри.
17.50 Телефільм «Українські письмена».
18.00 Фант-лото «Надія».
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ інформує.
19.15 Україна і світ.
19.35 Фінансовий огляд.
19.50 «Дзвони Чорнобиля». Місто без солов'їв.
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ інформує.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Худ.фільм «Кухня польська». К/О «Зебра» (Польща).
23.35 «Останки».
0.05 УТН.

Канал «Останкіно»

5.15 Ранкова розминка.
5.30 «Ранок».
7.45 Огляд ринку нерухомості.
8.00 Новини.
8.20 Мультфільм.
8.30 День слов'янської писемності і культури.
9.40 Людина і закон.
10.10 Рок-урок.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Теніс. Відкритий чемпіонат Франції.
11.50 День слов'янської писемності і культури.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Підприємець.
15.10 Справа.
15.20 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тома Сойера».
15.50 Між нами, дівчатами...
16.10 Рок-урок.
16.50 Азбука власника.
17.00 Новини.
17.25 Планета.
17.35 Документи і долі.
17.50 «Розкол». Худ.телефільм. 7 серія.
18.45 З перших рук.
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Бомонд.
21.00 Свято на всі часи. Концерт, присвячений Дню слов'янської писемності і культури.
22.30 Вісники.
23.10 Новини.
23.20 Прес-експрес.
23.30 Академія. Розважальна програма.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.00 Вісті.
6.20 Потрібні... Потрібні...
6.30 Формула-730.
7.00 Час ділових людей.
7.30 «Повість про слов'янську писемність». Док.фільм.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.30 Ранковий концерт.
8.45 Без ретуші.
9.40 Селянське питання.
10.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Мульти-пульти.
15.50 Там-там новини.
16.05 Телегазета.
16.10 Пригоди ваучера.
16.30 Нова лінія.
17.15 Здорово живеш.
17.30 Хазяїн.
18.00 Свято кожного дня.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» пропонує.
19.15 Кримінальна хроніка тижня.
19.30 Співає народна артистка України Л.Забіляста.
19.40 Прем'єра худ. телефільму «Санта- Барбара». 321 серія.
20.30 Візитка. Оксана Марченко.
20.35 «Приват-ТБ» представляє: «Ух, ти».
21.00 СНН.
21.30 102 перемоги. Пам'яті А.Сенни.
21.45 «Ринок».
22.00 Джемікс.
22.30 СІТ-3.
22.40 Зворотний зв'язок.
22.50 «Приват-ТБ» представляє: «Чіз», «Реверс».
23.40 Про-відео.
0.15 СІТ-3.

Середа, 25 травня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 Україна і світ.
8.45 Свічадо.
9.30 Дитячий ансамбль танцю «Каблучок».
9.50 Муз.фільм «Ой, летіли дикі гуси...»
10.50 «Час збирати каміння». 3 серія.
12.00 УТН.
12.10 Спогади про «Слов'янський базар». Частина 3.
14.40 - 15.40 Національна Академія Наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все— всім». Відеоінформація та реклама. Комп'ютерна інформація абоненту.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Кришталева корона». Свято бального танцю.
17.10 «Клас-юніор-бізнес» представляє: «Зміна юних менеджерів та підприємців».
17.30 Телефільм «Шукай спільника в природі».
17.50 Ансамбль «Ватрівчанка».
18.20 Цілющі дороги Ю. Омельченка.
18.35 Економічний огляд.
18.50 УТН.
19.00 Міжнародний товариський матч з футболу. Збірна України—збірна Беларусі. У перерві — 19.45 Приват-Інфо.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Худ.фільм «Кухня польська - 2».
22.10 «Несподіваний дощ». Відбір до «Слов'янського базару».
23.50 УТН.
0.00 Авансцена. Творчий портрет Сергія Данченка.

Канал «Останкіно»

5.15 Ранкова розминка.
5.30 «Ранок».
7.45 Огляд ринку нерухомості.
8.00 Новини.
8.20 Домісолька.
8.35 «Собака, котрий умів співати». Худ.телефільм. 1 серія.
9.40 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
10.30 Джем.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Прес-експрес.
11.30 Теніс. Відкритий чемпіонат Франції.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Підприємець.
15.20 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тома Сойера».
15.50 Джем.
16.20 Прем'єра мультфільму «Літаючий будинок». 36 серія.
16.50 Загадка «СБ».
17.00 Новини.
17.25 Телерадіокомпанія «Мир».
17.50 Погода.
17.55 «Розкол». Худ.телефільм. 8 серія.
18.55 «Батько інтердівчини». Авторська програма Е.Рязанова.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Вагон 03.
20.55 У пошуках втраченого.
21.35 Вперше. Худ.фільм «Анастасія» (США). 1 серія.
22.45 Прес-експрес.
22.55 Новини.
23.00 Життєпис.
23.35 «Острів». Музична експериментальна програма.

УТ-2, канал «Росія»

6.00 Вісті.
6.20 Потрібні... Потрібні...
6.30 Формула-730.
7.00 Час ділових людей.
7.30 Доброго ранку. «Сніданок для чемпіонів».
8.00 Всесвітні новини ЕЙ-БІ-СІ.
8.30 Ранковий концерт.
8.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара». 321 серія.
9.35 Телегазета.
9.40 Селянське питання.
10.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «РОСТ».
15.50 Там-там новини.
16.05 М-трест.
16.20 «Далекий Схід».
17.05 «Івановський кумир».
17.20 Прем'єра док. фільму «Жінки світу». (США). 15 серія.
17.45 Свято кожного дня.
17.55 Рубежі.
19.25 Подробиці.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» пропонує.
19.15 Муз.фільм «Він та вона».
19.35 Прем'єра худ.телефільму «Санта-Барбара». 322 серія.
20.25 Студія «Укртелефільм» представляє: «Шлях до ринку. Три уроки для дорослих».
21.05 Артистичне казино.
21.35 Бокс. Бій за звання чемпіона світу серед професіоналів.
22.05 Чарівний промінь.
22.50 Чемпіонат України з міні-футболу. Фінальний тур.

Четвер, 26 травня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Приват-Інфо.
8.25 Док.фільм «Київські літа Миколи Бердяєва».
8.45 Телефільм «Таємна вечеря в Сорочинцях».
9.00 Яблуневий туман. Гості «Фантлото «Надія».
9.30 Вервиця.
10.00 Концерт хору і оркестру Національної опери України. С. Рахманінов. «Дзвони».
10.40 «Час збирати каміння». 4 серія.
12.00 УТН.
12.10 «Родина».
12.35 Українські народні пісні у виконанні жіночого вокального тріо «Лебідонька».
14.40 — 15.40 Національна Академія Наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все— всім». Відеоінформація та реклама. Комп'ютерна інформація абоненту.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал для школярів. Історія України. Визволення України від фашистських загарбників. «На всі руки майстер». Ксилографія.
17.00 Господарем на землі.
17.30 «Запитуйте — відповідаємо». Питання приватизації. Діалог з головою Фонду держмайна України В. Прядком.
18.00 Крок до себе.
18.30 Автомеридіан.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ інформує.
19.15 Фінансовий огляд.
19.30 «Право». Тележурнал.
20.20 Реклама.
20.25 Мультфільм «Пригоди в королівстві». 14 серія.
20.55 Ай Пі Київ інформує.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Вперше на екрані УТ. Худ.фільм «Якщо ти десь є».
23.30 Молодіжна студія «Гарт».
0.30 УТН.

Канал «Останкіно»

5.15 Ранкова розминка.
5.30 «Ранок».
7.45 Огляд ринку нерухомості.
8.00 Новини.
8.20 «Собака, котрий умів співати». Худ.телефільм. 2 серія.
9.30 У світі тварин (з сурдоперекладом).
10.10 ... До 16 і старші.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Теніс. Відкритий чемпіонат Франції.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Підприємець.
15.05 Як досягти успіху.
15.20 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тома Сойера».
15.50 Концерт інструментальної музики.
16.10 ... До 16 і старші.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 Планета.
17.50 Погода.
17.55 «Розкол». Худ.телефільм. 9 серія.
18.55 Кінопанорама.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Лотто «Мільйон».
21.15 Від Лещенка до Лещенка. Музична програма.
22.45 Прес-експрес.
22.55 Новини.
23.00 Футбол. Товариська зустріч. Збірна Данії — збірна Швеції.

УТ-2, канал «Росія»

6.00 Вісті.
6.20 Потрібні... Потрібні...
6.30 Формула-730.
7.00 Час ділових людей.
7.30 Сім нот у тиші.
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Чарівна скринька.
8.35 Поїхали.
8.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара». 322 серія.
9.35 Телегазета.
9.40 Селянське питання.
10.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 «Штрихи до портрета».
16.50 Мульти-пульти.
17.00 Будні.
17.45 Свято кожного дня.
17.55 Хроно. У світі авто- і мотоспорту.
18.25 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.55 Київська панорама.
19.15 Митниця.
19.35 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 323 серія.
20.25 Студія «Укртелефільм» представляє: «До зустрічі на Оболоні».
21.00 «Бумеранг». Телеканал.
22.15 «Клас-юніор-бізнес» представляє: «Філіп Кирков».

П'ятниця, 27 травня

УТ-1

8.00 УТН.
8.10 Фінансовий огляд.
8.25 «Душею слов'яни». Нарис про Всеукраїнський конкурс піаністів.
9.00 До уваги шкіл. Екзамен з української мови /диктант/ для випускників 9-х класів.
9.05 Концерт камерної музики.
9.30 Худ.фільм «Сезон чудес».
11.00 Молодіжна студія «Гарт».
12.00 УТН.
12.10 Юні музиканти України.
12.35 І святе, і грішне. Валерій Бабич.
14.40 — 15.40 Національна Академія Наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все— всім». Відеоінформація та реклама. Комп'ютерна інформація абоненту.
16.00 УТН.
16.10 Живе слово. Звідки мова моя?
16.40 Зустріч без фонограми. Дует «Горлиця».
17.10 Літературно-мистецька студія «Основа». «Думки проти течії».
18.00 Пекторапь.
18.45 Ділові відомості.
19.00 УТН.
19.10 Ай Пі Київ інформує.
19.15 З перших вуст. Випуск 6.
19.45 Співає народний артист України А. Мокренко.
20.00 Наук.-поп.фільм «Акварелі Волошина».
20.20 Громадська думка.
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ інформує.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Худ.фільм «Смерть гульвіси» /Польща/.
23.00 Арт-майдан.
0.00 УТН.
0.10 Концерт зірок українського балету. 1 частина.

Канал «Останкіно»

5.15 Ранкова розминка.
5.30 «Ранок».
7.45 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 «Сорока».
8.40 Мультфільм.
9.00 Телешоу «50х50».
10.20 Америка з М. Таратутою.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини /з сурдоперекладом/.
11.20 Теніс. Відкритий чемпіонат Франції.
11.50 Футбол. Товариська зустріч. Збірна Данії — збірна Швеції. 2 тайм.
14.00 Новини /з сурдоперекладом/.
14.25 Підприємець.
14.55 Бізнес-клас.
15.05 Фільм — дітям. «Шури-мури».
15.35 Олеся і компанія.
16.05 Прем'єра док.телефільму «...З іншого боку...»
16.50 Азбука власника.
17.00 Новини.
17.25 Новини культури.
17.40 Людина і закон.
18.10 Погода.
18.15 Америка з М.Таратутою.
18.45 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 «Взгляд» з О.Любимовим.
21.35 У клубі детективів. Прем'єра худ.телефільму «Ден Огаст». Фільм 5 /США/.
22.35 Людина тижня.
23.00 Новини.
23.10 Музобоз.
23.50 Теніс. Відкритий чемпіонат Франції.
0.20 Авто-шоу.
0.35 Прес-експрес.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

6.00 Вісті.
6.20 Потрібні... Потрібні...
6.30 Формула-730.
7.00 Час ділових людей.
7.30 Клуб «Жовтий підводний човен».
8.00 Всесвітні новини Ей-Бі-Сі.
8.25 Чарівна скринька.
8.35 Поїхали.
8.45 Худ.телефільм «Санта-Барбара» 323 серія.
9.35 Телегазета.
9.40 Селянське питання.
10.00 Вісті.
15.00 Вісті.
15.20 Студія «Рост».
15.50 Там-там новини.
16.05 «Військовий кур'єр».
16.20 Життя без жорстокості.
16.50 Дісней по п'ятницях. «Таємниця загубленої долини». Худ.фільм. 1 серія.
17.45 Свято кожного дня.
17.55 Телефільм.
18.15 Всеперемагаючий голос віруючого.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Мульти-бульки.
19.30 СНН.
20.00 Футбол як футбол.
21.00 Віннер-до.
21.10 МТБ. «Перший погляд».
21.40 Віннер-після.
22.00 Про-відео.
22.30 СІТ-3.
22.40 Сьогодні на сьогодні.
22.50 Класика світового кінематографа. Худ.фільм М. Карне «Вечірні відвідувачі».
0.15 СІТ-3.

З постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 1994 року № 302

ПРО ПОРЯДОК ВИДАЧІ ПОСВІДЧЕНЬ І НАГРУДНИХ ЗНАКІВ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

Відповідно до статті 18 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранам війни, що додається.
2. Затвердити опис нагрудних знаків ветеранів війни.
3. Затвердити зразки посвідчень та нагрудних знаків, що видаються ветеранам війни.
4. Державному комітетові у справах видавництв, поліграфії та книгорозповсюдження виготовити за заявкою Міністерства оборони необхідну кількість бланків посвідчень кожної категорії.

Державному комітетові з матеріальних ресурсів забезпечити зазначений комітет та відкрите акціонерне товариство «Українські ювеліри» матеріалами, необхідними для виготовлення бланків посвідчень та нагрудних знаків.

Міністерству фінансів передбачити у Державному бюджеті на II квартал 1994 року кошти для покриття зазначених витрат.

Виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра України Ю. ЗВЯГІЛЬСЬКИЙ.

Міністр Кабінету Міністрів України І. ДОЦЕНКО.

ПОЛОЖЕННЯ

Про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни

1. Це Положення регулює правила видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранам війни.

2. Посвідчення є документом, що підтверджує статус ветеранів війни та інших осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», на основі котрого надаються відповідні пільги і компенсації.

3. Відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» до ветеранів війни належать: учасники бойових дій, інваліди війни, учасники війни.

Учасникам бойових дій (стаття 6 зазначеного Закону) видаються посвідчення з написом «Посвідчення учасника бойових дій» та нагрудний знак «Ветеран війни — учасник бойових дій».

Інвалідам війни (стаття 7 зазначеного Закону) видаються посвідчення з написом «Посвідчення інваліда війни» та нагрудний знак «Ветеран війни — інвалід».

Учасникам війни (стаття 9 зазначеного Закону) видаються посвідчення з написом «Посвідчення учасника війни» та нагрудний знак «Ветеран війни — учасник війни».

4. Особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (стаття 10 зазначеного Закону) видаються посвідчення з написом «Посвідчення члена сім'ї загиблого».

Нагрудний знак зазначеним особам не видається.

5. Особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (стаття 11 зазначеного Закону), видається одне із посвідчень, згаданих у пункті 3 цього Положення, та нагрудний знак «Ветеран війни — особливі заслуги».

6. Бланки посвідчень є документами суворого обліку та звітності.

7. «Посвідчення учасника бойових дій» і нагрудний знак видаються органами Міноборони, СБ, МВС за місцем проживання ветерана.

«Посвідчення інваліда війни», «Посвідчення учасника війни» і відповідні нагрудні знаки, «Посвідчення члена сім'ї загиблого» видаються відділами (управліннями) соціального захисту населення або іншими органами, в яких вони перебувають на обліку для призначення пенсії.

У випадках, коли особи, зазначені в пункті 8 статті 9 та статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», не є пенсіонерами, відповідні посвідчення і нагрудні знаки видаються їм органами соціального захисту населення, а якщо вони були відряджені в ДРА у період з 1 грудня 1979 року по грудень 1989 року органами Міноборони, СБ, МВС — то цими органами.

8. При заповненні посвідчення записи «ким видано», «прізвище, ім'я, по батькові» робляться без скорочень. Прописом позначаються група інвалідності, дата видачі. Особистий підпис власника і його фотокартки скріплюються печаткою органу, який видавав посвідчення. Записи у посвідченні завіряються підписом керівника відділу (управління) соціального захисту населення або іншого органу, який видав посвідчення, і скріплюються печаткою.

9. Посвідчення і нагрудні знаки вручаються особисто ветеранам війни та іншим особам, на яких поширюється чинність Закону, або за їхнім дорученням рідним чи іншим особам, за що вони розписуються у відповідних документах.

Посвідчення і нагрудні знаки видаються безкоштовно.

Нагрудний знак «Ветеран війни» носиться на правій стороні грудей і при носінні разом з іншими нагородами розміщується вище від них.

10. Інвалідам війни, у яких групу інвалідності встановлено без терміну перегляду, видаються безтермінові посвідчення, іншим — на період встановлення групи інвалідності. У разі продовження медико-соціальною експертною комісією терміну чи зміни групи інвалідності в посвідчення (на правій внутрішній стороні) вклеюється новий бланк, до якого вносяться відповідні записи. Записи в бланку завіряються відповідно до пункту 8 цього Положення.

11. Якщо посвідчення стало непридатним або було втрачене, то за заявою ветерана війни чи іншої особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», видається нове посвідчення.

12. Посвідчення, зазначені в пунктах 3, 4 і 5 цього Положення, видаються на підставі одного з таких документів:

а) учасникам бойових дій: «Удостоверение участника войны», «Свидетельство о праве на льготы», «Удостоверение» (за наявності штампа «Україна. Учасник бойових дій»); довідки, видані органами Міноборони, МВС, СБ, МЗС;

б) інвалідам війни: «Удостоверение инвалида Отечественной войны», «Удостоверение инвалида о праве на льготы», для малолітніх в'язнів — «Удостоверение» і довідка медико-соціальної експертної комісії про встановлення інвалідності, довідки, видані органами Міноборони, МВС, СБ, Мінсоцзахисту;

в) учасникам війни: «Удостоверение» за наявності штампа «Україна. Учасник війни», «Удостоверение о праве на льготы», «Пенсійне посвідчення» (за наявності штампа або запису «Україна. Учасник війни»), довідки, видані органами Міноборони, МВС, СБ, Мінсоцзахисту;

г) особам, на яких поширюється чинність цього Закону: «Пенсійне посвідчення» (за наявності штампа або запису «Україна. Сім'я загиблого» або «Україна. Дружина (чоловік) померлого інваліда (учасника) Вітчизняної війни»), довідки, видані органами Міноборони, МВС, СБ, Мінсоцзахисту;

д) особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, документи, що підтверджують присвоєння звання Героя Радянського Союзу, Героя Соціалістичної Праці, нагородження орденами Слави трьох ступенів та засвідчують особу нагородженого.

13. Посвідчення інвалідів війни, учасників війни та прирівняних до них осіб, видані відповідними органами СРСР, союзних республік, які існували на його території, України та інших незалежних держав, що утворились на його території, за зразками, які діяли на 1 січня 1992 р., залишаються на збереженні у ветеранів війни.

Телебачення

Субота, 28 травня

УТ-1

8.30 Наук.-поп.фільм «Шляхами Захара Беркута».
8.50 «Несподіваний дощ». Відбір до «Слов'янського базару».
9.30 Телетехнотека.
9.45 Рідна мова. Слово Шевченка.
10.00 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
10.30 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи.
11.00 Телефільм «Київ відкритий для друзів».
11.20 Для юнацтва. Худ.фільм «З сьогоднішнього дня — дорослий».
12.45 Клас-юніор-бізнес.
13.45 Для маленької компанії.
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 Наше коло.
15.40 «Дебют». Співає Ольга Волкова.
16.00 Плеяда.
17.00 Ваш вихід, артисте. Володимир Дальський.
18.00 Чемпіонат з футболу. Фінал. «Шахтар» — «Динамо». В перерві — 18.45 — Ай Пі Київ інформує, 18.50 — УТН.
19.45 Хроніка МВС.
20.05 Прем'єра телефільму «Київ. Крізь віки». Студія «Укркінохроніка»,т/о «Оберіг».
20.15 Вікно в Америку.
20.45 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ інформує.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.40 Ай Пі Київ інформує.
21.45 Телетеатр представляє. «Цей симпатичний біс». Прем'єра телевистави за повістю М. Хвильового «Іван Іванович».
23.25 Життя за кордоном.
23.45 УТН.
23.55 Концерт зірок українського балету. Частина 2.

Канал «Останкіно»

8.00 «Марафон-15» — малятам.
8.30 Телерадіокомпанія «Мир».
9.55 Ранкова пошта.
10.25 «Смак».
10.40 Медицина для тебе.
11.10 Прем'єра док.фільму «Його величність футбол».
11.40 Кінοправда?. Худ.фільм «Велике життя».
13.35 В Аджарії не стріляють.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Прем'єра мультфільму «Таємничий світ Ог». 2 серія. (Австралія).
14.55 Таємниці Старої площі. Війна в Кореї. Частина 2 .
15.25 У світі тварин.
16.05 Живе дерево ремесел.
16.10 Чудова сімка.
17.00 Відкриття фестивалю «Кінотавр».
17.50 До і після... 18.45 Прем'єра худ.телефільму «Щось із іншого світу» (США). 1 серія.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини плюс.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Прем'єра худ.телефільму «Щось із іншого світу» (США). 2 серія.
21.35 Що? Де? Коли?
22.40 Творчий вечір Л. Рубальської. У перерві —
23.10 Новини, Погода.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

8.10 Студія «Рост».
8.40 «Парламентський тиждень».
9.10 Непізнаний Всесвіт.
9.40 Пілігрим.
10.25 Зворотна адреса.
11.10 Кормча книга.
11.40 Мир і війна.
12.10 Козирна дама.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Прем'єра док.телефільму «Росія молода». 6 серія.
14.20 Футбол без кордонів.
15.05 Петербурзькі історії.
15.35 Вустами маляти.
16.05 Свято кожного дня.
16.15 Волейбол. Світова ліга. Росія — Італія.
17.00 Презентація вечора Шведського телебачення на Російському телебаченні.
17.05 Телефільм «Історія Києва...І сотвориша град».
17.15 «Погляд в історію».
17.25 Студія «Укртелефільм» представляє: «Благо».
18.00 Міжнародна християнська програма «Клуб 700».
18.30 Київська панорама.
18.50 Точка зору.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.05 «Вітаїр» і «Reebok» представляють: «А-дія».
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.35 Візитка.
20.40 «Мегапол» представляє.
20.55 Шанс. Проблеми СНІДу.
21.25 Вечірні розваги для дорослих по телефону.
22.05 Ток-шоу «Чорний кіт».
22.30 СІТ-3.
22.40 Сьогодні на сьогодні.
22.50 Євразія-ТБ представляє. Худ.фільм «Молоді, красиві, напевно багаті».
0.25 Про-відео.
0.55 СІТ-3.

Неділя, 29 травня

УТ-1

8.30 У неділю вранці.
9.30 Худ.фільм «Шапка».
10.55 «На варті».
11.40 Концерт артистів української естради.
12.30 Оранта.
13.00 Канал «Д».
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
16.00 У світі балету.
16.15 «Свічадо».
17.00 Кубок України з футболу. Фінал. «Таврія» — «Чорноморець».
19.00 УТН.
19.20 Ай Пі Київ інформує.
19.25 Мода Михайла Вороніна та Будинку моделей «Хрещатик».
20.25 Мультфільм «Суперкнига-2». 13 серія.
20.55 Ай Пі Київ інформує.
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.30 «Всього лиш мить».
22.00 «Без протоколу». Аналітична програма.
22.30 Вперше на екрані УТ. Худ.фільм «Найважливіша персона». «Зебра» (Польща), Франція, «Аркадія» (Одеса).
0.25 УТН.

Канал «Останкіно»

8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 «Спортлото».
9.45 Доки всі вдома.
10.15 «Це невичерпне джерело Новоспаського».
10.35 Я — жінка.
11.05 Нове покоління... Успіх.
11.45 Під знаком «Пі».
12.30 «Русскій мір».
13.00 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
13.10 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.45 Шпаргалка.
15.50 Прем'єра мультфільмів «Кіт Фелікс», «Справжні мисливці за привидами».
16.45 Телелоція.
16.55 Футбол. Товариська зустріч. Збірна Росії — збірна Словаччини. У перерві — 17.45 Новини, Погода.
18.50 Парад фестивалів. 47-ий Міжнародний кінофестиваль в м. Канні (Франція).
19.35 Погода.
19.40 Ризикнути і перемогти.
21.00 Неділя. Інформаційно-публіцистична програма.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Музика в ефірі.
22.50 Новини.
23.00 Нині. Релігійна програма.

УТ-2, УТ-3, канал «Росія»

9.00 Кращі ігри НБА.
10.00 Ати-бати...
10.30 Кіпрас Мажейка. Репортаж з Малої Європи
11.00 Кіномарафон. Док.фільм «Ніч і туман».
11.45 «Школа нових кадетів».
12.10 «Зірки Америки».
12.40 Шість соток.
13.00 Вісті.
13.20 «Не вирубати...»
13.35 Коробка передач.
13.50 У світі тварин.
14.50 Чемпіонат світу з автогонок «Формула- 1». Гран-прі Іспанії.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Гуфі і його команда», «Чорний плащ».
17.55 Яхад.
18.40 Обличчям до столиці.
19.10 Візитка. Ганна Безлюдна.
19.15 Мульти-бульки.
19.30 СНН.
20.00 Візитка.
20.05 Телесеріал «Следжхаммер». 9 серія.
20.35 Чорним по білому.
20.40 Капітан-відео.
21.00 Худ.фільм «Сеньйорита». 107, 108 серії.
22.00 Ексклюзив. Д.Дворкіс.
22.30 СІТ-3.
22.40 5 студія.
23.00 Сіті Текін.
23.45 Візитка.
23.50 Про-відео. Концерт Елвіса Преслі.
0.50 СІТ-3.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 325044.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311093.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».